

2 Hari

Contents

Ka igkarangeb ne baseen meytenged
te me
Hari
Igpewun-a

K a *Igkarangeb ne Hari* sumpul te guhuren meytenged te daruwa ne migharian te me Israilita ne ware neimpusi diye te *Hun-a ne Hari* . Ka seini ne Libru nabaad te daruwa: 1.) Ka guhuren meytenged te daruwa ne migharian puun te egliwaraanan ka igkasiyam ne siglu te ware pad neetew si Hisus taman te natalu e ka Samarya, wey nataman seini te neimpus e ka migharian diye te igkahibang ne balabahan te leg-un ne 722 te ware pad neetew si Kristu. 2.) Ka guhuren meytenged te migharian te Huda puun te pegkatalu te migharian te Israil taman te pegkalundus wey te pegkahuhus te Hirusalim pinaahi ki Hari Nibukadnisar ne Hari te Babilunya te leg-un 586 te ware pad neetew si Kristu. Diye neimpusi ka guhuren te neyimu e ne gubirnadur si Gidalya diye te Huda diralem te pegmandu te Babilunya, wey te impaligwe e si Hari Hihuwakin ne naprisu diye te Babilunya.

K a seini ne me karereetan, neyitabu diye te nasud te Israil puun su ware migtuman ka me Hari wey ka me keet-etawan te Huda te Manama. Ka pegkahuhus te Hirusalim wey ka pegkasakup te me keet-etawan te Huda iyan in-isip ne pinakarakel ne neyitabu te guhuren te Israil.

S i Prupita Ilisyu ka amana ne neila kayi te *Igkarangeb ne Hari* . Si Ilisyu ka migsupal ki prupita Ilyas. Ka nenasulat te seini ne baseen Ka nabaad ne peghari (1:1–17:41) a. Ka prupita ne si Ilisyu (1:1–8:15) b. Ka me Hari te Huda wey te Israil (8:16–17:4) c. Ka pegkatalu te Samarya (17:5-41) Ka peghari te Huda (18:1–25:30) a. Ligkat ki Isikiyas peendiye te ki Husiyas (18:1–21:26) b. Ka peghari ni Husiyas (22:1–23:30) c. Ka katamanan ne Hari te Huda (23:31–24:20) d. Ka pegkatalu te Hirusalim (25:1-30)

Ka peglepad te Manama ki Hari Ahasiyas

1Te migpatey e si Hari Ahab, migribildi e te Israil ka me matig-Muwab, te timpu ne iyan e Hari si Ahasiyas ne anak ni Ahab.

2Sabeka ne aldew, neulug si Ahasiyas te bintana te sinabeng din ne diye te dibabew te palasyu ne diye te Samarya, wey egpekeyibat-hibat naan de sikandin diye te hibatanan tenged su nalepuan sikandin. Ne migsuhu sikandin te me suluhuanen eyew egpeinseen ki Baal-Sibub ne manama te Ikrun, ke egkeulian naan pad sikandin. ³ Piru ingkahiyen te panalihan te Magbebeye ne Manama si prupita Ilyas ne matig-Tisbi, “Hipanew ka wey sinug-unga nu ka insuhu ne me suluhuanen te Hari te Samarya wey kahii nu, ‘Mania te diye kew egpanginse ki Baal-Sibub ne manama te Ikrun? Ware bes Manama te Israil? ⁴ Purisu kahii niyu ka Hari te migkahi ka Magbebeye ne Manama diye te kandin, “Kene kad e egpekeenew te hibatanan nu. Egpatay kad en iya!” ’ ”

N e miggipanew e si Ilyas. ⁵ Te peglibed e te me suluhuanen ne insuhu te Hari, mig-insaan e sikandan te Hari te migkahi, “Mania te migmanlibed kew?”

6Ne migtabak sikandan, “Due etew ne migsinug-ung kanami ne migkahi te egpaliberen key e wey egpakahiyen ka Hari ne migsuhu kanami te seini ka inlalag te Magbebaye ne Manama, ‘Mania te migsuhu ka te me suluhuanen nu te egpanginginse te manama te Ikrun ne si Baal-Sibub? Ware bes Manama te Israil? Tenged te seini ne hinimuwan nu, kene kad e egpekeenew te hibatanan nu. Egpatay kad en iya!’ ”

7Ne mig-inse ka Hari kandan, “Mamenua ka ulaula te etew ne migsinug-ung kaniyu wey miglalag kaniyu kayi?”

8Ne migtabak sikandan, “Bulbulen sikandin wey migsisinturun te laplap te ayam.” Migkahi ka Hari, “Si Ilyas iya seeye ne matig-Tisbi.”

9Ne dutu, insuhu te Hari ka kepitan te me sundalu rin duma te lalimma ne pulu (50) ne me sundalu eyew egpaangayen ki Ilyas. Ne diye nasapeni te kepitan si Ilyas te puntul te bubungan ka migpinpinuu. Ne migkahiyen din sikandin, “Prupita te Manama, migkahi ka Hari te egpeendiyeen ka nikandin.”

10Piru migtabak si Ilyas te kepitan, “Ke prupita a te Manama, due perem hapuy ne egpuun te langit eyew egtutung keykew wey te lalimma ne pulu (50) ne me sundalu nu!” Te sikan de, miggungume e ka hapuy puun te langit ne migtutung te kepitan wey te me sundalu rin.

11Ne migsuhu e man-e ka Hari te lein ne kepitan din duma te lalimma ne pulu (50) ne me sundalu. Migtakereg ka kepitan wey ingkahiyen din e man-e si Ilyas, “Prupita te Manama, migkahi ka Hari te egpeendiyeen ka nikandin kuntee egparagdahawa.”

12Ne migtabak si Ilyas, “Ke prupita a te Manama, due perem hapuy ne egpuun te langit eyew egtutung keykew wey te lalimma ne pulu (50) ne me sundalu nu.” Te sikan de, miggungume e ka hapuy puun te langit ne migtutung te kepitan wey te me sundalu rin.

13Ne dutu, migpeuyan e man-e ka Hari te igkatelu ne kepitan din duma te lalimma ne pulu (50) ne me sundalu. Ne migtakereg ka kepitan diye te bubungan. Te pegginguma rin diye te ki Ilyas, migpanimbuel e sikandin diye te tangkaan din wey migpeyid-u-hid-u ne migkahi, “Prupita te Manama, ikeyid-u a ubag nikeykew wey seini se lalimma ne pulu (50) ne me suluhuanen nu. Kene key re ubag nikeykew himatayi. ¹⁴ Nakanengneng a ne seeye se daruwa ne me kepitan duma te me sundalu ran, natutung e te hapuy ne egpuun te langit. Ne kuntee, ikeyid-u a ubag nikeykew.”

15Ne migkahiyen te panalihan te Magbebaya ne Manama si Ilyas, “Duma kad e kandin wey kene ka kaalde.” Purisu migdume en iya si Ilyas te kepitan peendiye te Hari. ¹⁶ Te pegginguma ni Ilyas diye te Hari, migkahi e sikandin, “Seini ka inlalag te Magbebaya ne Manama, ‘Mania te migsuhu ka te me suluhuanen nu te egpanginginse te manama te Ikrun ne si Baal-Sibub? Ware bes Manama te Israil ne egkeinsaan nu? Ne puun su inggimu nu seini, kene kad e egpekeenew te hibatanan nu. Egpatay kad en iya.’ ”

17Purisu migpatay iya ka Hari sumale te inlalag te Magbebaya ne Manama pinaahi ki prupita Ilyas. Na, puun su ware anak din, si Huran ne suled din ka neyimu ne Hari subal kandin. Igkarangeb ne leg-un seeye te peghari ni Hari Hihuran ne anak ni Hihusapat ne Hari te Huda. ¹⁸ Ka duma ne neyitabu te peghari ni Ahasiyas, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Israil.

Ka pegbatun ki Ilyas diye te langit

2Te mahaan e egbatuna si Ilyas te Magbebaya ne Manama peendiye te langit ne egpeunturen te balisusu, sasangan ne miggipanew ensi Ilyas ki Ilisyu puun te inged ne Gilgal. ² Te sasangan e sikandan ka eggipanew, migkahiyen ni Ilyas si Ilisyu, “Kayi ke re, su egpeendiyeen a te Magbebaya ne Manama te Bitil.”

P iru migtabak si Ilisyu ne migkahi, “Mengeyibet te manekal ne Magbebaya ne Manama wey keykew ahalen ku, kene ku iya sikeykew eg-engkeran.” Sikan naa ka migpatupang e sikandan peendiye te Bitil.

3Ne diye te Bitil, due mig-ugpe ne punduk te me prupita ne miggendiye te ki Ilisyu wey mig-inse, “Nakataha ke naa te kuntee ne aldew, egkuen e te Magbebaya ne Manama ka ahalen nu?”

N e migtabak si Ilisyu, “Uya nakataha a, piru kene ki re due egwangal-wangal.”

4Nataman, migkahiyen e man-e ni Ilyas si Ilisyu, “Kayi ke re, su egpeendiyeen a te Magbebaya ne Manama te Hiriku.”

P iru migtabak si Ilisyu ne migkahi, “Mengeyibet te manekal ne Mabebaye ne Manama wey keykew ahalen ku, kene ku iya sikeykew eg-engkeran.” Sikan naa ka migpabulus e sikandan ka egpeendiye te Hiriku.

5Ne diye te Hiriku, due mig-ugpe ne punduk te me prupita ne miggendiye te ki Ilisyu wey mig-inse, “Nakataha ke naa te kuntee ne aldew, egkuen e te Magbebaya ne Manama ka ahalen nu?”

Ne migtabak si Ilisyu, “Uya, nakataha a, piru kene ki re due egwangal-wangal.”

6Nataman migkahiyen e man-e sikandin ni Ilyas, “Kayi ke re, su egpeendiyeen a te Magbebaya ne Manama te Weyig ne Hurdan.”

Piru migtabak sikandin, “Mengeyibet te manekal ne Mabebaya ne Manama wey keykew ahalen ku, kene ku iya sikeykew eg-engkeran.” Sikan naa ka miggendiyad e sikandan se daruwa. ⁷ Ne due lalimma ne pulu (50) ne me prupita ne migduma kandan. Ne diye de sikandan migmanasindeg te madmariyu ka egpipitew engki Ilyas wey Ilisyu te migsanggal diye te ilis te Weyig ne Hurdan. ⁸ Ne inluung ni Ilyas ka ingkukuyumbu din ne hinabel, wey inluun din seini wey inlampes din te weyig. Ne nabaad e ka weyig te daruwa, wey miglapas e sikandan diye te elat te nabaad ne weyig diye te nammara ne tane. ⁹ Te nakalapas e sikandan, mig-insaan ni Ilyas si Ilisyu, “Kahii a ke nekey-a ka igkeupii nu ne eggimuwen ku keykew te kene e pad egbatunen?”

Ne migtabak si Ilisyu, “Egkeupian a perem ne eggalin keddi ka geem nu eyew egkaangkun ku ka katungdanan nu isip pangulu.”

10Ne migtabak si Ilyas, “Malised sika se egbuyuen nu, piru ke egkiteen a nikeykew ka egkabatun, egkarawat nu ka egbuyuen nu, piru ke kena a egkiteen nikeykew, kene nu egkarawat seini.”

11Te sasangan e sikandan ka eggipanew ne migpahuhurey, sahuhune ne due miglepew ne hapuy ne karwahi ne ingganuy te hapuy ne me kudde. Sika ka egpuunan ne nekegsuwey sikandan se daruwa, ne nabatun e si Ilyas diye te langit ne nekeuntud te balisusu. ¹² Nakita ni Ilisyu seini wey migmemetmetan din te migpanguleyi, “Ahalen ku! Ahalen ku! Seinid e ka me karwahi te Israil wey ka migmangudde.”

Ne hengkayi te ware din e nakita si Ilyas, inggisi din e ka kumbale din patamtamani te pegpapitew te pegkalaggew rin. ¹³ Ne dutu, impurut din e ka hinabel ne ingkukuyumbu ni Ilyas ne neulug puun te lawa rin, wey miglibed e si Ilisyu migsasindeg diye te ilis te Weyig ne Hurdan. ¹⁴ Ne in-uyan din e ka ingkukuyumbu ni Ilyas ne hinabel ne neulug puun te lawa rin, wey inlampesan din e ka weyig te migkahi, “Hendeid e ka Magbebaya ne Manama, ka Manama ni Ilyas?” Te nalampesan din e ka weyig, nabaad e ka weyig te daruwa, wey miglapas e si Ilisyu. ¹⁵ Te pegkakita te punduk te me prupita ne migmanasindeg diye te madmariyu ne egpalinggumaan e si Ilisyu, migkahi e sikandan, “Diyad ki Ilisyu ka geem ni Ilyas.” Ne nangendiyad sikandan ka egsinug-ung ki Ilisyu ne migpanimbuel diye te tangkaan din. ¹⁶ Migkahi sikandan, “Pitew ka, due lalimma ne pulu (50) ne mannekal ne me etew ne duma te me suluhuanen nu. Peyipanawa nu sikandan eyew te pegpamitew te

ahalen nu, su kema ke diye de sikandin uyana te Panisingan te Magbebaya ne Manama te bubungan wey ke diye naa te napu.” Ne migtabak si Ilisyu, “Kene niyud sikandan peyipanawa.” ¹⁷ Piru kene dan iya egpeen-enengan si Ilisyu, sikan naa ka neyilew e sikandin ka egbalibad. Purisu migkahi e sikandin, “Ne peyipanawa niyud iya sikandan.” Sikan naa ka impeyipanew ran e ka lalimma ne pulu (50) ne me etew eyew te pegpamitew ki Ilyas. Natateluwan sikandan ka migpamitew, piru ware dan iya nakita sikandin. ¹⁸ Te peglibed dan e diye te ki Ilisyu ne diye pad te Hiriku te seeye ne timpu, migkahiyen e sikandan ni Ilisyu, “Migkahiyen kud ma iya sikaniyu te kene kew e hipanew.”

19Sabeka ne aldew, migkahiyen te me matig-Hiriku si Ilisyu, “Pitew ka ahalen, meupiya ka natahuan te seini ne siyudad, piru kene ne meupiya ka weyig wey kene egbebehas ka me pinamula.”

20Ne migkahi si Ilisyu, “Uyani a te iyam ne yahung wey tahui niyu te asin.” Ne in-uyanan dan e sikandin te yahung. ²¹ Nataman miggendiyad e si Ilisyu te sebseb te weyig wey insabulakan din e seini te asin te migkahi, “Seini ka inalag te Magbebaya ne Manama, ‘Migmalinis e ka seini ne weyig. Kenad e seini egpakapatey wey kenad e egpakarereet te me pinamula.’ ” ²² Ne migmalinis en iya ka weyig taman kuntee, sumale te inalag ni Ilisyu.

23Nataman, miggipanew e si Ilisyu peendiye te inged ne Bitil. Te sangan e sikandin ka eggipanew, due me lukes-lukes ne miglepew ne diye egpuun te siyudad ne migyangyang kandin ne migkahi, “Upew, upew, awe ka kayi!”

24Ne miglilingey si Ilisyu wey intengtengan din sikandan, wey indilus din sikandan pinaahi te ngaran te Magbebaya ne Manama. Ne dutu, due daruwa ne usu ne miglihawang diye te mabbenes wey impamindas-bindas e ka hep-at ne pulu wey daruwa (42) te seeye ne me lukes-lukes.

25Ne dutu, miggendiyad e sikandin te bubungan te Karmil. Ne nataman, miglibed e man-e sikandin diye te inged ne Samarya.

Ka peggira te Israil wey te Muwab

3Te igkasapulu e wey walu (18) ne leg-un te peghari ni Hari Hihusapat diye te inged te Huda, neyimu e ne Hari diye te Israil ka anak ni Ahab ne si Hiram wey diye te Samarya ka ugpaan din te mighari. Ne mighari si Hiram te sapulu wey daruwa (12) ne leg-un diye te Samarya. ² Mareet ka hinimuwan din diye te tangkaan te Magbebaya ne Manama, piru kene de ne iling kareet te hinimuwan te amey rin ne si Hari Ahab wey te iney rin ne si Rayna Hisibil, su ingguhus din ma mule ka me sungkaleg te diyus-diyus ne si Baal ne inggimu te amey wey iney rin. ³ Piru minsan pad due, in-ilingan din iya ka mareet ne hinimuwan ni Hirubuwam ne anak ni Nibat, ne iyan e egpuunan ne nakasale ka me matig-Israil. Ne ware iya sikandin mig-engked te mareet ne hinimuwan din.

⁴ Ne ka Hari te Muwab ne si Misa, talagpaahad te karniru. Ne tagse leg-un, egpeuyanan din ka Hari te Israil te sabeka ne hatas ne libu (100,000) ne nati te karniru, wey te bulbul te sabeka ne hatas ne libu (100,000) ne lukesan ne karniru. ⁵ Piru te pegpatey e ni Hari Ahab, migribildi e te Hari te Israil ka Hari te Muwab ne si Misa. ⁶ Te seeye ne aldew, inlibulung ni Hari Hiram ka langun ne sundalu te Israil, wey miglihawang e sikandan diye te Samarya eyew te pegpakiggira. ⁷ Ne dutu, migpeuyanan din e te lalag ka Hari te Huda ne si Hiram te migkahi, “Egpakig-ehet keddi ka Hari te Muwab, egkaayun ded ne egbulihan a nikeykew te pegpakiggira kandin?” Ne migtabak si Hari Hiram, “Uya, egduma a keykew, igpahamit ku keykew ka me etew ku wey ka me kudde ku.” ⁸ Ne mig-inse pad man-e sikandin, “Hendei ki naa egbaye ka eglusud?”

M igtabak si Hiram, “Diye ki egbaye te disirtu ne diye te inged te Idum.”

⁹Sikan naa ka migligkat e ka Hari te Israil, ka Hari te Huda, duma te Hari te inged ne Idum. Te pitu e ne aldew sikandan ka migparid ne migpaalingkus, naaminan e sikandan te weyig ne eg-inumen para te me sundalu wey te me ayam dan ne indulanan te me inuayan dan. ¹⁰ Ne migkahi ka Hari te Israil, “Keyey! Sikanta se tatelu ne Hari, hendue te igbehey ki te Magbebeye ne Manama diye te Hari te Muwab.” ¹¹ Piru mig-inse si Hari Hiram, “Duen buwa prupita te Magbebeye ne Manama ne egkeinsaan ta kayi ke nekey ka eggimuwen ta?”

N e due sabeka te upisyal te Hari te Israil ne migtabak, “Duma ta kuntee si Ilisyu, ka anak ni Sapat. Hibateen sikandin dengan ni Ilyas.”

¹²Ne migkahi si Hiram, “Uya, malehet sikandin ne prupita.” Purisu nangendiye te ki Ilisyu ka Hari te Israil, te Huda, wey ka Hari te inged ne Idum.

¹³Ne migkahian ni Ilisyu ka Hari te Israil, “Mania te egbulihan ku sikeykew? Diye ka buyu te bulig te me prupita te me manama ne insimba te amey wey iney nu.”

P iru migtabak si Hiram ne Hari te Israil, “Kene, su ka Magbebeye ne Manama ka migpeumew kanami te tatelu eyew egkatalu te Hari te Muwab.”

¹⁴Ne migtabak si Ilisyu, “Igpahunlibet ku diye te neuyag ne Amana ne Maresen ne Magbebeye ne impamakey ku. Ke kene ne puun te pegtahud ku ki Hiram ne Hari te Huda, kene kud iya eg-el-eliten sikeykew wey minsan te pegsil-ap naan de keykew. ¹⁵ Piru uyani a te egkateu ne egpangelit te alpa.”

T e sasangan e ne egpangelit ka talagpangelit te alpa, migleneb e ka geem te Maresen ne Magbebaye diye te ki Ilisyu. ¹⁶ Ne migkahi e si Ilisyu, “Seini ka ingkahi te Magbebaye ne Manama, ‘Eggipenuen ku te weyig seini se mammara ne beuhan.’ ¹⁷ Su seini ka ingkahi te Magbebaye ne Manama, ‘Ware egkiteiten niyu ne uran wey ke egpangalamag naa, piru egkapenu te weyig ka beuhan eyew sikaniyu, ka me baka, wey ka дума pad ne me ayam niyu, egpekeinum te weyig.’ ¹⁸ Malemu re amana seini te Magbebaye, igbehey rin degma ka me Muwabihanen kaniyu. ¹⁹ Keilangan ne egkatalu niyu ka me siyudad ne in-alad te matikang wey makepal ne batu, wey panempuha niyu ka langun ne mabehas ne kayu wey subunga niyu ka me sebseb te weyig, wey dereeti niyu ka meupiya ne tane dan pinaahi te pegpanabulak te me batu.”

20Te pegkapawe e, te uras e te pegpanubad, sauhune ne due miglepew ne weyig ne migtulayas puun diye te inged te Idum taman te duen e weyig minsan hendei.

21Te pegkarineg te me Muwabihanen te egpakiggira kandan ka tatelu ne Hari, impeumew ran e ka langun ne egpekeleg e te panganiban, puun de iya te me bate pad peendiye te me buyag eyew te pegpakiggira, wey sikandan ka impasungu te giraanan. ²² Te peggimata ran te maselem, wey te migsilaan e te alded ka weyig, nakita ran ne migmalalab e ka weyig iling te langesa. ²³ Ne migkahi sikandan, “Langesa ma mule seini! Migpeehetey en iya ka me sundalu te tatelu ne Hari wey migpeyimhimatayey e sikandan, kuwa kid e, egpanguen tad ka me kasangkapan dan.”

24Piru te pegginguma ran e diye te kampu te matig-Israil, migmanasindeg e ka me matig-Israil wey migpakiggira kandan, taman te nakapallahuy e sikandan. Ne inlupug sikandan te me matig-Israil te migpangimatey taman te ugpaan dan. ²⁵ Indereetan dan ka me siyudad, wey ka tagse sabeka kandan migpandepak te me batu diye te meupiya ne tane taman te nabunbunan e seini. Ne insubung dan man-e ka me sebseb te weyig wey impameled dan ka me mabehas ne me kayu. Ka Kir-Harisit wey ka alad ne batu naan de kayi ka nasame, piru inlingutan wey inlusuran seini te me sundalu ne nanguyan te lambuyug wey natalu ran e.

26Te pegkakita te Hari te Muwab ne egkatalu e sikandan, induma rin e ka pitu ne gatus (700) ne me sundalu rin ne kampilan se me panganiban, wey inggeraman dan e te eglusud ka me sundalu ne kuntere dan eyew egpakabaye sikandan peendiye te Hari te Idum, piru ware sikandan nakabaye. ²⁷ Purisu, ingkuwa te Hari ka panganey ne anak din ne lukes ne iyan perem egsubal kandin eghari, wey impanubad din e ne intutung diye te alad te siyudad ne matikang wey makepal. Ne puun dutu, nabelu-belu e ka me matig-Muwab te me matig-Israil, purisu nangawe e diye ka me matig-Israil wey nanguli e diye te inged dan.

Ka pegbulig ni Ilisyu te egkaayu-ayu ne balu

4Sabeka ne aldew, due balu ne malitan ne asawa dengan te sabeka ne prupita ne miggendiye te ki Ilisyu ne migbalbalukan ne migkahi, “Migpatey e ka suluhuanen nu, ne asawa ku. Nakanengneng ka ne ka suluhuanen nu, due pegkaaldeke te Magbebaye. Piru kuntee, seinid e ka etew ne neutangan din, eg-angayen din e ka daruwa ne anak ku su eg-uripenen din e isip bayad te utang.”

2Ne migtabak si Ilisyu kandin, “Nekey-a ka igkabulig ku keykew? Nangen a, nekey a ka kasangkapan nu diye te baley nu?” Ne migtabak sikandin, “Warad iya, gawas te deisek naan de ne lana.”

3Ne migkahi si Ilisyu, “Hendiye ka te me sumbaley nu, sambey ke naa te ware tahu ne me banga wey masuluha nu te egsambey. ⁴ Seled ke naa diye te baley niyu wey lelekeb kew se taltalaanak. Panahui nu naa te lana ka me banga, ne emun ke egkapenu e, irapig nud e.” ⁵ Purisu miggipanew e ka malitan te peggimu te ingkahi ni Ilisyu. Te nekeuli e sikandin, miglelekeb e sikandan se taltalaanak. Ne impamehayan e sikandin te me anak din te banga wey inggipenu din e seeye te lana. ⁶ Te napenu e ka langun ne me banga, migkahiyen din e ka me anak din, “Behayi e pa man-e te banga.”

N e migtabak ka anak din, “Warad e banga.” Ne migpeeneng-eneng e ka lana ne egtulayas.

7Te nahuhuran e te malitan si Ilisyu, migkahi e si Ilisyu, “Na, ibelegye nud e ka lana wey bayari nud ka utang nu. Ne ka same naa, egpekeuyag e kaniyu te taltalaanak.”

Ka peg-uyag ni Ilisyu te anak te meyaman ne malitan

8Sabeka ne aldew, miggendiye si Ilisyu te inged te Sunam. Ne due meyanman ne malitan ne mig-ugpe diye, ne migpehes miggingat kandin ne egkeen. Tagse eglihad sikandin dutu, egtulan iya sikandin eyew egkeen. ⁹ Migkahiyen te malitan ka asawa rin, “Nakanengneng a ne ka etew ne layun egtulan kayi te kanta, matulus ne suluhuanen te Manama. ¹⁰ Egkaayun buwa ne eggimu ki te deisek ne sinabeng dutu te atep, ne egtahuan ta te hibatanan, lamisa, bangku wey sulu eyew due egkeyrehaan din ke eggendini sikandin.”

11Sabeka ne aldew, miggendiye si Ilisyu te Sunam. Ne migpamaneyik e sikandin diye te sinabeng eyew eggimmeley diye. ¹² Ne insuhu din ka suluhuanen din ne si Gihasi, “Umawa nu ka matig-Sunam ne malitan.” Sikan naa ka in-umew rin e ka malitan wey miggendiyad e te kandin. Te duen e ka malitan, ¹³ migkahiyen e ni Ilisyu si Gihasi, “Insei nu naa sikandin kuntee ke nekey ka igkabales ta kandin te peg-atiman din kanta. Duen naa igpalalag din kanta diye te Hari wey ke diye naa te pangulu te me sundalu?”

N e migtabak ka malitan, “Matubung e ka keugpe ku kayi duma te me karu-
maan ku.”

14Ne migkahi e si Ilisyu, “Nekey naa mule ka egkeyimu ta kandin?”

N e migtabak si Gihasi, “Ware anak din, wey buyag e ka asawa rin.” ¹⁵ Ne migkahiyen e man-e ni Ilisyu si Gihasi, “Umawa nu pa man-e sikandin.” Te pegginguma te malitan, diye de sikandin migsasindeg te gumawan. ¹⁶ Ne migkahi si Ilisyu, “Puun kuntee, te iling ded kayi ne aldew te seup ne leg-un, egsapipi kad e te anak nu ne lukes.”

N e migtabak ka malitan, “I, kene ke ma genendue ahalen, kene ka uubat, suluhuanen ke pe ma te Manama.”

17Piru, naberes iya ka malitan, wey mig-anak sikandin te lukes te iling iya ne timpu te ingkahi ni Ilisyu.

18Sabeka ne aldew te migtulin e ka bate, migsundul sikandin te amey rin diye te kamet duma te me talaggaani. ¹⁹ Ne sauhune ne migpanguleyi ka bate diye te amey rin ne migkahi, “Masakit ka ulu ku, masakit ka ulu ku!”

N e migkahiyen e te amey te bate ka sabeka te me suluhuanen din, “Uyana nu pa ka bate diye te iney rin.”

20Ne insapipi e te suluhuanen ka bate peendiye te iney rin. Ne inggibe e te iney ka bate taman te meudtu, nataman nabigtawan e ka bate. ²¹ Ne dutu, insapipi e te iney ka bate peendiye te ampew ne sinabeng, wey impeyibat din e diye te hibatanan ni Ilisyu ne prupita. Ne inlekeban din e ka gumawan wey miggipanew e sikandin. ²² Nataman, in-umew rin e ka asawa rin te migkahi, “Peuyani a te sabeka ne suluhuanen wey sabeka ne asnu, eyew egpakarag-dahew a egpekeendiye te suluhuanen te Magbebaye ne Manama, wey eyew mahaan e re egpakalibed.” ²³ Ne migkahi ka asawa rin, “Mania te egkeupian ka ne eggendiye kuntee? Te kene mem pad kuntee ne an-anayan ne pegsile te bulan wey ke Aldew te Peggimeley naa?”

N e migtabak ka malitan, “Egkaayun ded sika.” ²⁴ Ne dutu insakangan din e ka asnu wey migkahiyen din e ka suluhuanen din, “Kuwa kid! Ne kene nu naa pepahan-ganara seini gawas ke egkahiyen ku sikeykew.” ²⁵ Sikan naa ka miggipanew e sikandin ka miggendiye ki prupita Ilisyu diye te bubungan te Karmil. Te madmariyu pad sikandin, nakite e sikandin te prupita ne si Ilisyu, sikan naa ka migkahiyen e ni Ilisyu ka suluhuanen din ne si Gihasi, “Pitawa nu! Sika ka malitan ne matig-Sunam ne egpeendini kanta. ²⁶ Pallahuy ka ka egsinug-ung kandin wey insei nu ke meupiya red sikandin. Insei nu sikandin ke meupiya red ka asawa rin wey ka anak din.”

T e neinsaan e ni Gihasi ka malitan, migtabak ka malitan kandin ne miggenndue, “Meupiya key red.” ²⁷ Piru te pegginguma rin e diye te ki Ilisyu diye te bubungan, migpanimbuel e sikandin diye te tangkaan ni Ilisyu ne miggen-gen te paa ni Ilisyu. Ne migdugpu si Gihasi eyew te pegpaawe te malitan, piru insaparan sikandin ni Ilisyu te migkahi, “Balahara nu sikandin! Su amana nalaggew sikandin, inggeles seini te Magbebaye wey wara a nikandin paneng-nenga.”

28Ne migkahi ka malitan, “Ahalen, wara a migbuyu keykew te anak ne lukes, migkahiyen ku mem pad iya sikeykew te kena a ubati.” ²⁹ Ne migkahiyen e ni Ilisyu si Gihasi, “Taggel kad, uyana nu seini se tuked ku, wey hendiye ka te baley te malitan. Ke due egkasinug-ung nu, kene ka elit-elit, wey ke due eg-elit-elit keykew, kene ka tabak. Pegginguma nu, iragket nu naa ka tuked ku diye te ulaula te bate.”

30Piru migkahi ka iney te bate, “Mengeyibet te manekal ne Magbebaye ne Manama wey keykew, te kena a iya eg-uli ke kene ku egkaruma sikeykew.” Sikan naa ka migparumeey e sikandan peendiye te baley te malitan. ³¹ Ne miggun-e e mule si Gihasi wey imparagketan din e te tuked ka ulaula te bate, piru ware nekeyimata ka bate. Sikan naa ka migpalilibe e si Gihasi diye te engki Ilisyu ne migkahi kandan, “Ware nekeyimata ka bate.”

32Te nekeume e si Ilisyu diye te baley, migpamaneyik e sikandin diye te sinabeng wey nakita rin e ka bate ne migpatey e ne impaley-as diye te hibatanan din. ³³ Ne migseled sikandin wey miglelekebe, wey daruwa ran naan de te bate. Ne dutu, mig-ampu e sikandin diye te Magbebaye ne Manama. ³⁴ Nataman, migkatut e si Ilisyu diye te hibatanan wey miglangkeban din e ka bate, wey impalenged din ka be-be din diye te be-be te bate, wey ka mata rin diye te mata te bate, wey ka me belad din diye te me belad te bate. Te sasangan e sikandin ka miglangkebe te bate, migmeinit e ka lawa te bate. ³⁵ Ne migsasindeg e man-e si Ilisyu wey migghippanew diye te sinabeng, nataman migkatut e man-e sikandin diye te hibatanan wey miglangkeban din e man-e ka bate. Ne dutu, nakaatise e ka bate te kapapitu, nataman migghimelat e sikandin. ³⁶ Ne dutu, in-umew e ni Ilisyu si Gihasi te migkahi, “Umawa nu ka iney te bate.” Sikan naa, in-umew rin e ka malitan. Te pegginguma te malitan, migkahi e si Ilisyu, “Seini red ka anak nu, sapiyiya nud e sikandin.” ³⁷ Ne migdugpu e ka malitan wey mig-usengul sikandin diye te paa ni Ilisyu. Ne insapiyi rin e ka anak din wey miglihawang e sikandin.

Ka daruwa pad man-e ne kein-inuwan

38Nataman, miglibed e si Ilisyu diye te inged te Gilgal. Te seeye ne timpu, due dakel ne gutas su gulabung te seeye ne inged. Sabeka ne aldew, miglibulung ka punduk te me prupita duma kandin, ne migkahiyen din ka suluhuanen din, “Iriken nu ka dakel ne kuren, wey pakihulay ka te igpakeen ta

te seini se me prupita.”³⁹ Ne sabeka kandan ka miggendiyad e te mabbenes eyew egpakihulay, wey nakakita sikandin te laag ne egpekeiling te tebesal. Ne migpamupu e sikandin te eleg din de te eg-uyan. Te nakalibed e sikandin, impangalad din e seini wey insubuk din e te kuren minsan ware din nataheyi ke nekey seeye.⁴⁰ Ne impangeun dan e seini eyew igpakeen e te me etew. Piru te egbunsud e sikandan ka egkeen kayi, migbalbalukan sikandan ne migkahi, “Suluhuanen te Manama, egpakapatey ma mule seini se egkeenen!” Sikan naa ka ware dan e seini keena.⁴¹ Ne migkahi si Ilisyu, “Uyani a te harina.” Ne imbukbukan din e ka kuren te migkahi, “Na, isendad niyud seini te me etew.” Ne dutu, naawe e ka egpekeyilu dutu.

42Sabeka ne aldew, due etew ne diye egpuun te inged te Baal-Salisya. Mig-uyan sikandin te daruwa ne pulu ne buuk ne paan ne inggimu puun te sibada, puun seeye te an-anayan ne nahaani ne sibada. Ne mig-uyan man-e sikandin te iyam nahaani ne sibada wey imbehey rin seini ki Ilisyu. Ne migkahiyen ni Ilisyu ka suluhuanen din, “Ibehey nu seini diye te me etew eyew igpakeen kandan.”

43Ne migtabak ka suluhuanen din, “Kene buwa ma mule ne eleg seini te sabeka ne gatus (100) ne me etew?”

P iru mig-abey si Ilisyu migkahi, “Ibehey nu seini te me etew su migkahi ka Magbebaye ne Manama te kene dan de seini egkaamin wey duen pad egkasame.”⁴⁴ Purisu insendad e te suluhuanen seeye diye te me etew. Ne nangeen e sikan-dan wey duen pad iya nasame sumale te ingkahi te Magbebaye ne Manama. Ka pegkabawii ni Naaman

5¹ Ne due etew ne enggaranen ki Naaman, kumandir sikandin te me sundalu te Hari te Aram ne migngaranen ded degma te Sirya. Amana igkahale sikandin te Hari su taheed te migpangulu sikandin te me sundalu, imbulihan layun sikandan te Manama te pegtalun te me kuntere dan. Mabulut sikandin ne sundalu piru ibungen.² Na kuntee, te pegpakiggira te matig-Sirya diye te Israil, nakarakep sikandan te beyi-beyi ne neyimu e ne suluhuanen te asawa ni Naaman.³ Sabeka ne aldew, migkahiyen te beyi-beyi ka ahalen din ne malitan, “Meupiya perem ke egpekeendiye ka ahalen ku te prupita ne diye mig-ugpe te Samarya eyew egkabawian sikandin te ibung din!”⁴ Te pegkarineg ni Naaman te ingkahi te beyi-beyi ne matig-Israil, miggendiyaan din e ka ahalen din ne Hari wey ingguhud din e seini.⁵ Ne migkahi ka Hari te Sirya, “Hendiye ka, egpeuyanen ku sikeykew te sulat para te Hari te Israil.”

S ikan naa ka miggipanew e sikandin ne mig-uyan te tatelu ne gatus wey hep-at ne pulu (340) ne kilu ne pelata, wey hen-em ne pulu wey walu (68) ne kilu ne bulawan, wey sapulu ne mateles wey iyam pad ne kumbale.⁶ Ne

¹ + 5:1-14; Luk 4:27.

in-uyan ni Naaman ka sulat diye te Hari te Israil ne miggenendue, “Te seini ne sulat, igpeila ku keykew ka upisyal ku ne si Naaman. Eghangyu a keykew te bawii nu sikandin te ibung din.”

7Te pegkeimpus te Hari te egbasaa te sulat, imbindas din e ka kumbale din te migbalbalukan ne migkahi, “Manama a? Duen naa katenged ku te pegbuut ne egpatey wey ke egkeuyag pad ka etew ne egderalu? Mania te egpabawian din keddi seini se ibungen ne etew? Egpamitew re iya sikandin te egpuunan ne epekeg-ehet key!”

8Piru te pegkarineg ni Ilisyu ne suluhuanen te Manama te imbindas te Hari te Israil ka kumbale din, migpeuyan e sikandin te guhuren ne miggenendue, “Mania te imbindas nu ka kumbale nu? Ipeendini nu sikandin te keddi eyew egkatahaan din ne due prupita kayi te Israil.”⁹ Purisu miggendiyad si Naaman duma te me kudde wey me karwahi rin, ne diyad iya migsanggal te gumawan te baley ni Ilisyu.¹⁰ Ne migsuhu si Ilisyu te suluhuanen te pegkahi kandin, “Hendiye ka te Weyig ne Hurdan, lenep ka te kapapitu eyew egkeulian en iya sika se ibung nu.”

11Piru mig-awe de iya si Naaman ka nabelu-belu ne migsagsahukul ne migkahi, “Kahiye ku ke eglihawang sikandin ka egsinug-ung keddi, wey egumawen din ka ngaran te Magbebaye ne Manama rin wey igtel-eb din ka belad din kayi te ibung ku eyew egkeulian ad!¹² Duen man ded iya weyig ne Abana wey Parpar diye te Damasku, ne meupiya pad du te me weyig kayi te Israil. Mani bes ke diye e re iya egseneb eyew egkeulian ad!” Ne miggipanew e sikandin ne nabelu-belu.¹³ Piru miggendiyaa si Naaman te me suluhuanen din wey migkahiyen, “Ahalen, ke egsuhuen ka te prupita te malised ne eggimuwen, kene nu naa eggimuwen seini? Eggimuwen nu iya, ne iyan naan pa sika se egpaseneben ke re ne egkeulian kad e.”

14Sikan naa ka migtupang e si Naaman diye te Weyig ne Hurdan wey miglenep e sikandin te kapapitu sumale te inalag te suluhuanen te Manama, ne ka sapu din, neulian e wey nekeiling e te sapu te bate pad wey neulian e sikandin.¹⁵ Nataman, miglibed e si Naaman duma te me etew rin diye te suluhuanen te Manama, wey migsasindeg sikandin diye te tangkaan din ne migkahi, “Kuntee, nakanengneng ad te ware lein ne manama angin e te Manama te Israil, purisu dawata nu ka dasag puun te suluhuanen nu.”¹⁶ Piru migtabak si Ilisyu, “Egpahunlibet a te manekal ne Magbebaye ne Manama ne impamakey ku, te kenaa iya egdawat minsan nekey.”

Ne minsan migpamehes si Naaman ne egparawat te dasag din piru ware iya migdawat si Ilisyu.¹⁷ Purisu migkahi si Naaman, “Ke kene ka egdawat, peuyana a ubag nikeykew te tane ne eleg ne igdulan te daruwa ne kudde²

² + 5:17 anak seini te asnu wey te kudde.

ne eg-uyanen ku te peg-uli ku su eyew due egkapes-ekan ku te altar. Su puun kuntee kena ad eghalad te egtutungen diye te lein ne manama su ka Magbebaya ne Manama naan de iya. ¹⁸ Piru egpasayluwen a perem te Magbebaya ne Manama ke egdumeen a te ahalen ku ne eggendiye te timplu te manama te Sirya ne si Rimmun eyew egpanimbuel wey egsimba kayi. Egpasayluwen a perem te Magbebaya ne Manama!”

19Ne migkahi si Ilisyu, “Uya, ne hipanew kad ne malinawen.”

P iru te marani pad ka nabayaan ni Naaman, ²⁰ migsuman-suman si Gihasi ne suluhuanen ni Ilisyu, “Amana re ne hiid-uwen ka ahalen ku ki Naaman ne matig-Sirya su ware din dawata ka igbehey kandin. Igpahunlibet ku te manekal ne Magbebaya ne Manama, egtalukunan ku sikandin wey egbuyuan ku te minsan nekey.” ²¹ Sikan naa ka mig-iyal-iyal migtalukun si Gihasi ki Naaman. Te pegkakita ni Naaman ne due migpallahuy ne eglupug kandin, migpamaneug e sikandin te karwahi rin ka egsinug-ung. Ne mig-inse si Naaman, “Nekey naan e, meupiya kew red?”

22Ne migtabak si Gihasi, “Uya meupiya man ded, insuhu a te ahalen ku su epakahian ka te due daruwa ne kanakan ne me prupita ne sikan pad iya miglepew puun diye te bubungan te Ipraim, behayi nu ubag sikandan te tatelu ne pulu ne kilu ne pelata wey daruwa ne mateles ne kumbale.”

23Ne migkahi si Naaman, “Ne, kuwa kad iya te pitu ne pulu (70) ne pelata.” Ne impehes e ni Naaman si Gihasi ne egdawat dutu, ne intahu din ka pelata diye te daruwa ne puyungut. Ne dutu, imbehey rin e seeye duma te daruwa ne kumbale diye te daruwa ne suluhuanen. Sikandan ka mig-uyan dutu para ki Gihasi. ²⁴ Piru te pegginguma enni Gihasi diye te baley ne ingpaan ni Ilisyu ne diye te bubungan, ingkuwa rin e ka me puyungut wey ka me kumbale diye te daruwa ne suluhuanen wey intahu din e diye te baley. Ne impeyipanew rin e sikandan. ²⁵ Nataman, miggendiyad e sikandin ki Ilisyu. Ne mig-insaan sikandin ni Ilisyu, “Hendei kaa migpuun Gihasi?”

N e migtabak si Gihasi, “Kayi man de iya ahalen.”

26Piru migkahi si Ilisyu, “Kahiyen nu buwa ne ware migduma keykew ka panisingan ku? Nakita ku ka pegpamaneug te etew te karwahi rin eyew te pegsinug-ung keykew. Kene pad ne aldew kuntee te pegdawat te seleppi, me kumbale, me parasan, me ulibuwan, karniru, baka, wey me lukes wey malitan ne suluhuanen. ²⁷ Purisu ka ibung ni Naaman, eggalin due te keykew wey diye te kabuhalan nu te ware egkatamanan.” Te peg-awe e ni Gihasi, sahuhune ne migmaangkag e iling te binggala ka laplap din tenged te ibung.

Ka wasey ne miggampung

6Sabeka ne aldew, migparani ki Ilisyu ka дума ne me prupita wey migkahi, “Malig-et e seini se temuwanan ta. ² Tuhuti key ne eggendiye te Weyig ne Hurdan eyew egpanggeed te igbebaley ney eyew due egkeugpaan ney.”

N e mig-uyun si Ilisyu.

3Ne migkahi ka sabeka kandan, “Ahalen, dumeyi key ubag nikeykew.” Ne mig-uyun si Ilisyu ne egduma kandan. ⁴ Purisu migdume e sikandin kandan. Te pegginguma ran diye te Weyig ne Hurdan, migbunsud e sikandan ka egpameled te me kayu. ⁵ Piru te sasangan e sikandan ka egpameled, due sabeka kandan ne napesukan te wasey rin wey neulug e diye te weyig. Ne migbalbalukan sikandin ka migkahi, “Etuwey ahalen! Insambayan ku pe man de mule seeye!”

6Ne mig-inse si Ilisyu, “Hendei neulug?”

N e impanulu din e sikandin ke hendei seeye neulug. Ne dutu, migtamped te sugpang si Ilisyu, wey in-antug din diye te neuluhan te wasey, wey miggampung e ka wasey. ⁷ Ne migkahi si Ilisyu, “Puruta nud e.” Purisu impurut din e seini.

Ka pegkatalu te me sundalu te Sirya

8Sabeka ne aldew, migpakiggira te Israil ka Hari te Sirya. Inlibulung din ka me upisyal rin wey ingkahiyen din ke hendei ka naalam din ne egkekampuhan dan. ⁹ Piru impanpanayan ni Ilisyu ka Hari te Israil te migkahi, “Kene ka baye te seeye ne inged su diye egkekampu ka Hari te Sirya.” ¹⁰ Purisu kamasulug panpanayi te Hari te Israil ka me mahinged dutu sumale te ingkahi ni Ilisyu eyew egpakabantey sikandan.

11Ne nakapabelu seeye te Hari te Sirya. Purisu impeumew rin e ka me upisyal rin te migkahi, “Hentew-a kayi te kaniyu ka egpanugtul te me planu ku diye te Hari te Israil? Hentew-a kaniyu ka eglapig te Hari te Israil?”

12Ne migkahi ka sabeka te me upisyal rin, “Ware kayi te kanta Mahal ne Hari. Si Ilisyu ne prupita te Israil ka talagpangguhud te Hari te Israil te langun ne eglalahren nu, minsan ka planu nu te heles de.”

13Ne migsuhu ka Hari te Sirya ne migkahi, “Ke iling ma rue, pamitawa niyu ke hendei sikandin eyew egpakasuhu a te egdakep kandin!”

Ne due nakahuhud te Hari ne diye te Dutan si Ilisyu. ¹⁴ Ne migsuhu e sikandin te migmangudde ne me sundalu wey migmanguntud te karwahi eyew eglingut te siyudad. Marusilem e sikandan nekeuma. ¹⁵ Pegkamaselem, te peglihawang te suluhuanen ni Ilisyu, nakita rin ka me sundalu ne migmangudde wey migmanguntud te karwahi ne nakalingut te siyudad. Ne migkahi e sikandin, “Keyey ahalen! Nekey naan e ka eggimuwen ta?”

16Ne migkahi si Ilisyu, “Kene ka kaaldeked su masmasulug pad kandan ka duma ta ne me sundalu!” ¹⁷ Ne mig-ampu e si Ilisyu ne migkahi, “Magbebaya ne Manama, bulihi nu ne egkita ka suluhuanen ku.” Ne dutu impakite e te Magbebaya kandin ka me bubungan ne neempet te me kudde wey hapuy ne me karwahi ne nakalingut ki Ilisyu.

18Te sasangan e ne egpeendiye te ki Ilisyu ka me kuntere, mig-ampu e sikandin diye te Magbebaya ne migkahi, “Magbebaya, ke egkaayun ne butura nu sikandan.” Ne dutu, nabutud en iya sikandan sumale te imbuyu ni Ilisyu. ¹⁹ Ne migparaniyan ni Ilisyu ka me sundalu wey migkahiyang, “Kene ne seini ka dalan peendiye te siyudad. Ikul kew te laheng ku su igpanulud ku sikaniyu diye te etew ne egpamitawen niyu.” Ne in-uyan din e sikandan diye te Samarya.

20Te pegginguma ran diye te Samarya, mig-ampu e man-e si Ilisyu ne migkahi, “Magbebaya, ipeyimelat nud e ka me mata ran eyew egpakakite e sikandan.” Ne dutu, impeyimelat e sikandan te Magbebaya wey nakita ran ne diyad e sikandan te taliware te Samarya.

21Te pegkakita te Hari te Israil kandan, migkahiyang din e si Ilisyu, “Menua, egpangimatayan kud e sikandan?” ²² Ne migtabak si Ilisyu, “Mahal ne Hari, ka naddakep ta te pegpakiggira, ware te ma pangimatayi, iyan naan pa sikandan. Pakeena nu sikandan eyew egpakalibed e sikandan diye te ahalen dan.” ²³ Purisu migpaandam te sahakeen ka Hari. Te nekeimpus e sikandan ka migkeen wey mig-inum, impeyipaneu rin e sikandan wey impalibed e diye te ahalen dan. Ne pegkapenga dutu, migpeeneng-eneng pad man-e sikandan ka miglusud te Israil.

Ka peglusud te Sirya te Samarya

24Piru nataman, inlibulung ni Hari Bin-Hadad ne Hari te Sirya ka langun ne sundalu rin eyew egpakig-ehet te Israil. Ne miggipaneu e sikandan wey miglingutan dan e ka Samarya. ²⁵ Ne puun due, miggingumaan te masumpit ne gutas ka Samarya, su minsan ka ulu te asnu, igbelegye e te me etew te walu ne pulu ne pelata, wey ka sabeka ne sakug ne tei te selepati, igbelegye e te lalimma ne pelata.

26Sabeka ne aldew, taheed te miggiphianew ka Hari te Israil diye te alad te siyudad ne batu ne matikang wey makepal, due malitan ne migbalbalukan kandin ne migkahi, “Mahal ne Hari, bulihi a!”

27Ne migtabak ka Hari, “Ke kene egbulig ka Magbebaye ne Manama keykew, egmenuwen ku naa te egbulig sikeykew? Ware trigu ku wey binu!”
²⁸ Nataman, mig-inse e ka Hari kandin, “Nekey-a ka igkalaggew nu?”

M igtabak ka malitan, “Migkahi ka seini ne malitan te egkeenen ney kun ka anak ku kuntee, ne seup ne aldew, ka kandin e degma. ²⁹ Sikan naa ka inggilutu ney e ka anak ku wey ingkeen ney e. Te seup e ne aldew, migkahiyen ku sikandin te anak din e degma ka egkeenen ney, piru inggeles din e ka kandin.”

30Te pegkarineg te Hari te inalag te malitan, imbindas din e ka kumbale din. Neyitabu seeye te sasangan pad sikandin ka miggipianew diye te batu ne alad te siyudad ne matikang wey makepal. Ne nakita sikandin te me etew ne migsaluub te saku ³ ne impariralem te kumbale din. ³¹ Ne migkahi sikandin, “Eglegparan a perem te Manama ke kene ku egkatamperan te ulu si Ilisyu ne anak ni Sapat te seini ne aldew.” ³² Te seeye ne timpu, diye si Ilisyu te baley rin дума te me impurtanti ne igbuyag te Israil. Migsuhu ka Hari te sabeka ne etew diye te ki Ilisyu. Piru te ware pad migginguma ka suluhuanen ne insuhu te Hari, migkahiyen e ni Ilisyu ka me igbuyag, “Pitew kew, migsuhu ka mangngimatey ne Hari ne igpatamped ka ulu ku. Emun ke eglepew ka suluhuanen ne insuhu din, ilekeb niyu ka gumawan wey kene niyu sikandin paselera su migsinundul kandin ka Hari.” ³³ Piru taheed te sasangan pad sikandin ka egpangasak, miggingume e ka suluhuanen wey ingguhud din e ka inalag te Hari, “Ka seini ne karereetan, diye egpuun te Magbebaye ne Manama! Mania te egpabulus e pad ka egtetahad te bulig din?”

7Ne migkahi si Ilisyu, “Pamineha nu ka inalag te Magbebaye ne Manama: Te iling ded ne uras kayi kaaselem, igbelegye naan de diye te palingkiyan te Samarya ka senge-hantang ne harina te sabeka ne pelata wey ka daruwa ne gantang ne sibada te iling ded ne kentiddad.”

2Piru migkahiyen si Ilisyu te sinalihan ne upisyal ne дума te Hari, “Eg-busbusen naa te Manama ka egkakeen puun te langit? Kene egkeyitabu ka ingkahi nu!”

N e migtabak si Ilisyu, “Egkakita nu seini piru kene ka egpakakeen kayi.”

---

³ + 6:30 Iyan igpasabut kayi ka meitem wey egdehes ne manggad ne inggimu puun te bulbul te kambing ne igsaluub te timpu te peglungku wey ke eg-inniyug naa te sale.

3Ne due hep-at ne ibungen diye te lihawangan te gumawan te siyudad. Migpalalahey sikandan ne migkahi, “Mania te egpininnuu ki re kayi te egpatey ki man ded?”⁴ Ke egseled ki te siyudad, egkapatey ki te gutas, wey emun ke kayi ki re man-e egpininnuu, iling ded iya man-e. Meupiya pad ke eggendiye ki te kampu te matig-Sirya, ne emun ke kene ki eggimatayan, egkeuyag ki. Piru ke eggimatayan ki nikandan, ne egpatey ki ma iya.”⁵ Ne hengkayi te egpangilumkilum e, migligkat e sikandan ka eggendiye te kampu te matig-Sirya. Piru te pegginguma ran diye, warad e me etew.⁶ Tenged su imparineg sikandan te Magbebaye ne Manama te dahing te me karwahi wey me kudde wey masulug ne me sundalu, nakakahi ka tagse sabeka kandan, “Pitew kew, imbayaran e te Hari te Israil ka me Hari te Hitihanen wey te Ihiptuhanen eyew egpakig-ehet kanta.”⁷ Purisu te egkasagkup e, migpamallahuy e sikandan wey impangengeran dan e ka me balungbalung dan, me kudde dan, wey ka me asnu ran. Nangawe sikandan diye te kampu ne ware nanguwa te minsan nekey ne kasangkapan dan.

8Te pegginguma te me ibungen diye te kampu, migseled e sikandan te hun-a ne balungbalung. Ne migkeen e sikandan wey mig-inum e wey impan-guyan dan e ka me pelata, me bulawan, wey me kumbale ne nakita ran. Ne miglihawang e sikandan wey impangeles dan e seeye. Nataman, migseled e man-e sikandan diye te lein ne balungbalung wey iling ded ka inggimu ran.⁹ Nataman, migpalalahey e sikandan ne miggenendue, “Kene ne meupiya seini se eggimuwen ta. Su ka seini ne aldew, aldew te meupiya ne panugtulen, ne ware ta mule iwangal-wangal. Emun ke egpasigpawaan te pad seini, kema ke eglepparan ki. Kuwa kid e, eglibed ki diye te siyudad eyew igpanengneng seini diye te me upisyal te Hari.”¹⁰ Purisu miglibed sikandan diye te siyudad wey inlalahan dan e ka me talagtameng te gumawan te siyudad te miggenendue, “Miggenderiye key te kampu te me matig-Sirya, wey ware minsan sabeka ne nakita wey narineg ney diye! Me kudde naan de wey me asnu ne impangiket, wey ware nabalbalawi ka me balungbalung.”

11Te sikan de, migbalbalukan e ka me talagtameng te gumawan te siyudad ne migpangguhud diye te me etew. Ne ka guhuren, nekeyinguma diye te palasyu.¹² Ne mig-enuw ka Hari te seeye ne marusilem wey migkahiyen din ka me upisyal rin, “Egnangenan ku sikaniyu te planu te matig-Sirya. Nakataha sikandan ne egpanggutasan ki, sikan naa ka mig-awe e sikandan diye te me balungbalung dan wey miggeles e diye te me kamet su mig-isip sikandan ne eglihawang ki te siyudad ka egpamitew te egkeenen ta, ne egpandakepen kid e nikandan wey eg-ahawen dan e ka siyudad.”

13Ne migtabak ka sabeka te me upisyal rin, “Duen ma iya kudde ta ne nasame diye te siyudad. Suhu ke naa te me etew ne egpepanguddeen te lal-emma ne me kudde eyew egleuy diye. Ne balahad e ke eggimatayan sikandan, su iling man ded ke eg-uugpe sikandan kayi, egpatey man ded duma kanta. Ne egpitawen te naa ke nekey ka egkeyitabu.”¹⁴ Purisu mig-alam sikandan te

daruwa ne etew ne eg-untud te karwahi. Insuhu sikandan te Hari ne egpaneng-nengen ke nekey ka neyitabu te me sundalu te Sirya. ¹⁵ Ne in-ikul ran e ka nabayaan te me matig-Sirya taman diye te Weyig ne Hurdan, wey nakita ran ka natalagtag ne me kumbale wey me kasangkapan diye te dalan ne neengkeran te me matig-Sirya ne migpamallahuy. Ne miglibed e ka daruwa ne me suluhuanen ne insuhu wey impangguhuran dan e ka Hari. ¹⁶ Ne dutu, miglihawang e ka me etew wey impanguwa ran e ka me kasangkapan diye te kampu te matig-Sirya. Ne ka senge-hantang ne harina wey ka daruwa ne gantang ne sibada, igbelegye naan de te sabeka ne pelata sumale te ingkahi te Magbebaye ne Manama.

17Ne in-alam e te Hari ka sinalihan din ne upisyal ne iyan egpatamengen te gumawan te siyudad. Piru insusukeung de sikandin wey indiri-diekan te me etew diye te gumawan, wey migpatey iya sikandin sumale te ingkahi te prupita ne si Ilisyu te timpu ne miggendiye te baley rin ka Hari. ¹⁸ Su migkahiyen te prupita ka Hari, “Te iling ded ne uras kayi kaaselem, igbelegye naan de diye te palingkiyan te Samarya ka senge-hantang ne harina te sabeka ne pelata, wey ka daruwa ne gantang ne sibada te iling ded ne kentiddad.” ¹⁹ Ne migkahi ka sinalihan ne upisyal diye te ki Ilisyu, “Egbusbusen naa te Manama ka egkakeen puun te langit? Kene egkeyitabu ka ingkahi nu!” Piru migtabak si Ilisyu, “Egkakita nu seini piru kene nu egkaheraman ka ingkahi ku ne keenen.” ²⁰ Ne seeye iya ka neyitabu kandin, insusukeung wey indiri-diekan sikandin te me etew wey migpatey e.

Ka peglibed te malitan ne matig-Sunam

8Sabeka ne timpu, migkahiyen ni Ilisyu ka malitan ne matig-Sunam ne in-uyag din se anak, “Awe ka дума te pamilya nu, wey hendiye kew te inged ne igkeupii niyu, tenged su migkahi ka Magbebaye ne Manama te due egginguma ne gutas te seini ne inged seled te pitu ne leg-un.” ² Ne migpalintutuu ka malitan ki prupita Ilisyu, wey miggipanew e sikandin дума te pamilya rin wey diye mig-ugpe te inged te me Pilistihanen seled te pitu ne leg-un.

3Pegkapenga te pitu ne leg-un ne gutas, miglibed e ka malitan diye te Israil puun te inged te me Pilistihanen. Ne miggipanew e sikandin peendiye te Hari ka egpeyid-u-hid-u ne iglibed ded diye te kandin ka baley rin wey ka tane din. ⁴ Te seeye ne timpu, migpakiglalag ka Hari ki Gihasi ne suluhuanen ni Ilisyu. Ne migkahi ka Hari, “Guhuri e la te me kein-inuwan ne neyimu ni Ilisyu.” ⁵ Te sasangan pad ne egpangguhud si Gihasi te Hari meytenged te bate ne in-uyag ni Ilisyu, sahuhone ne miglepew ka malitan ne iney te bate, wey migpeyid-u-hid-u te Hari ne eggawi te baley wey tane din. Kahi ni Gihasi, “Mahal ne Hari, seini iya ka malitan, wey seini ka anak din ne in-uyag ni Ilisyu.” ⁶ Ne mig-insaan e te Hari ka malitan meytenged te neyitabu te anak din, wey impangguhuran din e ka Hari. Puun dutu, migsuhu ka Hari te upisyal rin ne iyan eg-atiman te malitan. Migkahi sikandin, “Ilibed nu ka langun ne kandin,

minsang ka kentiddad te nenaggaani puun te aldew ne mig-awe sikandin taman kuntee.”

Miggimatayan ni Hasail si Bin-Hadad

7Sabeka ne aldew, miggendiye si Ilisyu te Damasku. Te seeye ne timpu migderalu si Hari Bin-Hadad ne Hari te Sirya, wey nakahiyang sikandin te egginguma si Ilisyu. ⁸ Ne migkahiyang te Hari si Hasail, ka sabeka te me upisyal rin, “Uyang ka te dasag ne ibehay nu ki Ilisyu. Ne peinsey nu naa kandin ka Magbebaya ne Manama ke egkeulian naan pad ka dalu ku.” ⁹ Purisu miggipaney e si Hasail ka mig-uyan te langun ne kasangkapan wey egkakeen puun te Damasku ne indulan din te hep-at ne pulu (40) ne kamil. Te nekeume e si Hasail diye te ki Ilisyu, migkahi e sikandin, “Insuhu a te suluhuanen nu ne si Hari Bin-Hadad, ka Hari te Sirya ne egpeinseen keykew ke egkeulian kun naan pad sikandin te dalu rin?”

10Ne migtabak si Ilisyu, “Hendiye kad e wey kahii nu sikandin te egkeulian ded sikandin, piru impakite e keddiye te Magbebaya ne Manama ne egkapatey red iya sikandin.” ¹¹ Ne migmemetmetan ni Ilisyu si Hasail taman te neyilew e sikandin. Ne sahuane ne migpandalawit si Ilisyu. ¹² Ne mig-insaan ni Hasail si Ilisyu, “Mania te migpandalawit ka, ahalen?”

N e migtabak si Ilisyu, “Uya su natahaan ku ka makaliyas-liyas ne eggimuwen nu te me kabuhalan ni Israil. Egpanilaban nu ka me kampu ney, wey egpangimatayan nu ka me kanakan ney pinaahi te kampilan, wey egpanulengen nu ka me bate wey egpangebuan nu ka egkengaberes pad.”

13Piru migkahi si Hasail, “Ahalen, egmenuwen ku te eggimu te iling due? Suluhuanen e re seini!”

N e migkahi si Ilisyu, “Impakita keddiye te Magbebaya ne egkeyimu ka ne Hari te Sirya.”

14Sikan naa ka mig-engkeran din e si Ilisyu wey miglibed e diye te ahalen din. Ne mig-insaan e sikandin, “Nekey-a ka ingkahi ni Ilisyu?” Ne migtabak sikandin, “Migkahiyang a nikandin te egkeulian ke red.” ¹⁵ Piru te seup ne aldew, migkuwa sikandin te makepal ne hinabel, wey insubid din. Ne dutu, imbunbunan din e ka ulaula te Hari taman te migpatey. Sikan naa ka si Hasail e ka nakasubal kandin ne mighari.

Ka peghari ni Hihuram te Huda

(2 Kru. 21:1-20)

16Ne due anak ni Hihusapat ne si Hihuram ne neyimu ne Hari diye te Huda. Neyitabu seeye te igkalalimme e ne leg-un te peghari ni Hiram ne anak ni Ahab diye te Israil. ¹⁷ Tatelu ne pulu wey daruwa (32) ka idad ni Hihuram te neyimu sikandin ne Hari, wey mighari sikandin diye te Hirusalim te walu ne leg-un. ¹⁸ In-ikul rin ka mareet ne me hinimuwan te me Hari te Israil, iling te inggimu te me kabuhalan ni Ahab tenged su nakaasawa ma sikandin te anak ni Ahab. Mareet ka hinimuwan din diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama.

19Piru ware dereeti te Magbebaye ka Huda tenged te kasabutan din ki Dabid ne egpabulus eghari ka me kabuhalan din te ware egtamanan.

20Te timpu te peghari ni Hihuram diye te Huda, migsupak kandin ka me matig-Idum wey mig-alam e te lein ne Hari dan. ²¹ Ne miggendiye si Hihuram te Sair duma te langun ne talag-uyan te me karwahi rin. Inlingutan sikandan te me matig-Idum, piru impangimatayan din wey te me sundalu rin ka me matig-Idum te pegkamarusilem, wey nawahey ran iya ka me kuntere ne miglingut kandan. Piru nasi namallahuy ka me sundalu rin wey nanguli e diye te me ugpaan dan. ²² Taman kuntee, migsupak ded te Huda ka me matig-Idum. Te seeye ded ne timpu, migsupak e degma ka siyudad te Libna.

23Ka duma ne neyitabu te peghari ni Hihuram wey ka langun ne neyimu rin, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Huda. ²⁴ Ne migpatey e si Hihuram wey diye ded sikandin isabal te siyudad ni Dabid duma te me kaap-apuan din. Ne iyan e migsupal kandin mighari ka anak din ne si Ahasiyas.

Ka peghari ni Ahasiyas te Huda
(2 Kru. 22:1-6)

25Te igkasapulu wey daruwa (12) ne leg-un te peghari ni Hiram ne anak ni Ahab diye te Israil, mighari e degma diye te Huda ka anak ni Hihuram ne si Ahasiyas. ²⁶ Daruwa ne pulu wey daruwa (22) ka idad ni Ahasiyas te neyimu sikandin ne Hari, wey mighari sikandin te Hirusalim te sabeka ne leg-un. Si Ataliya ka iney rin ne apu ni Umbri ne Hari te Israil. ²⁷ Mig-ikul red sikandin te me hinimuwan te pamilya ni Ahab wey mareet ka hinimuwan din diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama, su mareet ma ka hinimuwan din iling te hinimuwan ni Ahab ne anuhang din. ²⁸ Ne migduma si Ahasiyas ki Hiram ne anak ni Ahab te egpakiggira ki Hasail ne Hari te Sirya. Diye sikandan nekeg-uma te Ramut-Gilyad, ne diye napalii si Hiram. ²⁹ Purisu miglibed e si Hari Hiram diye te Hisril eyew egpeuli te pali din. Ne miggendiye te Hisril ka Hari te Huda ne si Ahasiyas ne anak ni Hihuram eyew egleuy kandin.

Ka peg-alam ki Hihu ne eghari te Israil

9Ne impeumew ni prupita Ilisyu ka sabeka te me prupita wey migkahiyon, "Pangandam ka, uyana nu diye te Ramut-Gilyad seini se banga ne due lana. ²

Ne emun ke egpekeuma kad e diye, pamitawa nu naa si Hihu ne apu ni Hihusapat, ne anak ni Nimsi. Kahii nu sikandin te egpaaween puun te me duma rin wey parumaa nu sikandin keykew diye te sinabeng. ³ Ne kua nu naa ka banga ne due lana, wey itisi nu ka ulu rin wey kahii nu, ‘Migkahi ka Magbebaya ne Manama, “In-alam ku sikeykew ne eghari te Israil.” ’ Ne emun ke egpekeimpus kad e, kene kad lamu-lamu, wey dagdahew kad hipanew.” ⁴ Purisu miggendiyad e te Ramut-Gilyad ka kanakan ne prupita. ⁵ Pegginguma rin diye, nalibulung e ka me ahalen te me sundalu. Ne migkahiyen din sikan-dan, “Due pangguhuren ku keykew ahalen!”

N e mig-inse si Hihu, “Hentew-a kanami?”

N e migtabak ka prupita, “Sikeykew.” ⁶ Sikan naa, migsasindeg si Hihu wey migseled te baley duma te kanakan, wey in-itisan e te kanakan te lana ka ulu ni Hihu wey migkahiyen, “Seini ka inlalag te Magbebaya ne Manama, ka Manama te Israil, ‘In-alam ku sikeykew ne eghari te keet-etawan ku ne matig-Israil. ⁷ Himatayi nu ka ahalen nu ne Hari, ne anak ni Ahab, eyew egkasulian ku si Hisibil ka migpangimatey te me suluhuanen ku ne me prupita wey te duma ne me suluhuanen ku. ⁸ Su keilangan ne egpatey ka langun ne kabuhalan ni Ahab. Eggimatayan ku ka langun ne me lukes kayi te Israil, uripen ma wey se kene ne uripen. ⁹ Eggimuwen ku ka me kabuhalan ni Ahab ne egpekeiling te me kabuhalan ni Hirubuwam ne anak ni Nibat, wey egpekeiling te me kabuhalan ni Baasa ne anak ni Ahiha. ¹⁰ Egkeenen te me asu ka lawa ni Hisibil diye te tane te Hisiril wey ware egpakalebeng kandin.’ ” Nataman miglihawang e ka kanakan ne prupita wey migpallahuy e.

11Te peglibed ni Hihu diye te me duma rin ne me upisyal, mig-insaan sikandin te sabeka kandan, “Ware ded samuk? Nekey-a ka tuyu te seeye se ungel ne etew?”

N e migtabak sikandin, “Ware ma, nakarineg kew man en iya kandin te eglalag-lalag te ware karuan.”

12Migkahi sikandan, “Ware ka migpangguhud kanami te malehet. Nekey bes iya ka tuyu din?”

N e migtabak si Hihu kandan, “Migkahi sikandin keddi te in-alam a te Magbebaya ne Manama ne eghari te keet-etawan te Israil.”

13Te sikan de, inluung dan e ka me kumbale dan wey imbelat dan e diye te haheran ne egsasindehan ni Hihu, wey imparahing dan e ka me trumpita wey migpanguleyi ne miggenendue, “Hari e si Hihu!”

Ka peggimatey ki Hiram wey ki Ahasiyas

14Sikan naa, si Hihu ne anak ni Hihusapat ne apu ni Nimsi, migplanu te pegdereet ki Huram. Te sika ne timpu, migpeuli pad si Huram te pali din. Si Hasail ne Hari te Sirya ka nakapali kandin te pegpakig-ehet din duma te langun ne me etew te Israil te me sundalu te Sirya diye te Ramut-Gilyad. ¹⁵ Purisu migpalilibe e si Huram diye te Hisril eyew egpeuli te pali din. Ne migkahian ni Hihu ka me duma rin, “Emun ke igkeupii niyu iya ne egkeyimu a ne Hari, keilangan ne ware minsan sabeka ne egpakalihawang kayi te siyudad ne egpekeendiye te Hisril ne egpakapanugtul meytenged kayi.” ¹⁶ Ne mig-untud si Hihu te karwahi rin ka egpeendiye te Hisril, su diye ma si Huram. Ne diye degma si Hari Ahasiyas ne Hari te Huda ka migleuy ki Huram.

17Ne nakita te talagtameng ne migsasindeg diye te matikang ne baley ne pantawanan diye te Hisril ne egpalinggumaan e si Hihu duma te me sundalu rin. Seeye naa, migpanguleyi sikandin ne migkahi, “Due egpalinggumaan ne me sundalu!” Ne migtabak si Huram, “Kuwa ka te egpangudde ne egpasinugungen, wey egpeinseen ke meupiya naa ka tuyu dan.” ¹⁸ Purisu miggendiyad e ka migpangudde wey mig-inse ki Hihu ne migkahi, “Eg-inse ka Hari ke meupiya ka tuyu niyu te peggendini niyu?”

N e migtabak si Hihu, “Ware labet nu! Sinundul kad keddi!”

N e migpangumew ka talagtameng diye te Hari, “Nekeg-ume e sikandan te suluhuanen ne insuhu nu piru warad e nakalibed sikandin.” ¹⁹ Sikan naa, migsuhu e man-e sikandin te igkarangeb ne migpangudde. Te pegginguma te migpangudde, mig-inse e sikandin, “Eg-inse ka Hari ke meupiya red ka tuyu niyu?”

N e kahi ni Hihu, “Ware labet nu! Sinundul kad keddi!”

20Ne migpangumew e man-e ka talagtameng diye te Hari, “Nekeg-ume e sikandan te insuhu nu piru ware ded man-e nakalibed sikandin. Hendue mule te si Hihu sika ne anak ni Nimsi, su ware pegkehe te pegpepallahuy rin te kudde.”

21Ne migkahi si Huram, “Andama niyu ka karwahi.” Te naandam e, mig-untud e si Huram ne Hari te Israil te karwahi rin, wey mig-untud e degma si Hari Ahasiyas ne Hari te Huda te karwahi rin ka egsinug-ung ki Hihu. Diye sikandan nekeg-uma te tane ni Nabut ne matig-Hisril. ²² Te pegkakita ni Huram ki Hihu, mig-insaan din e sikandin, “Hihu, meupiya red ka tuyu nu te miggendini?”

N e migtabak si Hihu, “Nekey se egpakameupiya ke egpabulus pad ka me tahalambusen, ka pegsimba te me diyus-diyus ne migbunsuran te iney nu ne si Hisibil?”

23Ne migbaliyung si Hiram ka egpallahuy ne migpangumew ki Ahasiyas ne miggenendue, “Ahasiyas, egliputan a ni Hihu!”²⁴ Ne impane e ni Hihu ka peka ni Hiram wey mig-abas ka tunud diye te pusung din. Ne nakabuluku de si Hiram diye te karwahi rin.²⁵ Ne migkahian ni Hihu ka upisyal rin ne si Bidkar, “Iregpak nu ka lawa rin diye te tane ni Nabut ne Hisrilita. Nasuman-suman nu pad ka migpeunturey ki te karwahi ne migsinundul te amey rin ne si Ahab te peglalag te Magbebaya ne Manama meytenged kandin. Seini ka inlalag din,²⁶ ‘Nakita ku gabii ka peggimatey nu ki Nabut wey te anak din. Insaad ku ne egsulian ku sikeykew kayi te tane ni Nabut.’ Sikan naa, kua nu ka lawa rin eyew egkatuman ka inlalag te Magbebaya ne Manama.”

27Te pegkakita dutu ni Ahasiyas ne Hari te Huda, migpallahuy e sikandin peendiye te Bit-Hagan. Piru intalukunan sikandin ni Hihu te migkahi, “Hi-matayi niyu degma sikandin!” Ne impepane dan e sikandin diye te karwahi rin diye te inged ne Gur ne marani te Ibliyam. Nakapallahuy si Ahasiyas taman diye te Migidu wey diyad e sikandin migpatey.²⁸ Ne ingkuwe e te me suluhuanen din ka lawa rin wey impeuntud e te karwahi palibed diye te Hirusalim, wey inlebeng dan e diye te impanlebengan te me kaap-apuan din ne diye te siyudad ni Dabid.

29Mighari si Ahasiyas diye te Huda te igkasapulu wey sabeka (11) ne leg-un te peghari ni Hiram ne anak ni Ahab diye te Israil.

Ka peggimatey ki Rayna Hisibil

30Ne miggendiyad e si Hihu te Hisril. Te pegkarineg ni Hisibil meytenged kayi, mighimhimasad e sikandin wey migsulew diye te bintana.³¹ Te pegseled e ni Hihu te gumawan te siyudad, migbalukan e si Hisibil ka migkahi, “Hey! Sikeykew se iling ki Simbri te miggimatey te ahalen din, meupiya red ka tuyu nu te miggendini?”³² Ne migleng-ag si Hihu te bintana ne migpangumew, “Hentew-a due te kaniyu ka eglapig keddiey?” Ne due me daruwa wey ke tatelu ne me upisyal ne migsulew kandin diye te bintana.³³ Migkahi si Hihu, “Tulug niyu sikandin!” Sikan naa ka in-ulug dan e si Hisibil; wey nambesik ka langesa rin diye te alabat wey diye te me kudde, wey indi-diekan e sikandin te me kudde.³⁴ Ne migseled e si Hihu diye te palasyu ne migkeen wey mig-iinum. Nataman migkahi e sikandin, “Kua niyu sika se indilus ne malitan wey ilebeng niyu su anak sikandin te Hari!”³⁵ Piru hengkayi te egkuen dan e ka lawa te minatey eyew iglebeng, warad e lein ne nasame te lawa rin, iyan naan de ka tul-an te ulu rin, tul-an te me paa, wey tul-an te me belad din.³⁶ Purisu miglibed e sikandan wey migpangguhuran dan e si Hihu. Ne migkahi si Hihu, “Seini ka ingkahi te Magbebaya ne Manama ne inlalag te suluhuanen din ne si Iliisyu ne matig-Tisbi, ‘Egkeenen te me asu ka sapu ni Hisibil diye te inged te Hisril.³⁷ Ne egkalagtag ka egkasame ne lawa rin iling te tei diye te tane eyew ware egpekeila ne si Hisibil bes seini.’ ”

Impangimatayan ka me kabuhalan ni Ahab

10Due pitu ne pulu (70) ne kabuhalan ni Hari Ahab ne mig-ugpe diye te siyudad te Samarya. Purisu impeuayan ni Hihu te me sulat ka me talagmandu, wey me ahalen, lagkes ka me talagbantey te kabuhalan ni Ahab. ² Migkahi sikandin diye te sulat din, “Sikaniyu ka me talagtameng te kabuhalan te me Hari, te me karwahi ran, te me kudde dan, te me panganiban dan, wey te me siyudad ne in-alad te matikang wey makepal ne batu. Purisu, te pegkarawat niyu te seini ne sulat, ³ alam kew te subla ne meupiya wey subla ne manekal ne kabuhalan te Hari wey himuwa niyu ne Hari. Ne pakiggira kew ka egpangabang kandin.” ⁴ Amana naaldekan ka me pangulu wey migkahi, “Ke ware sikandin natalu ni Hari Hiram wey ni Hari Ahasiyas, iyan ki naan pa iya?” ⁵ Sikan naa ka migpeuyan te guhuren diye ki Hihu ka impiyalan te palasyu wey ka impiyalan te siyudad wey ka дума ne me talagmandu wey me pangulu ne migkahi, “Me suluhuanen key nikeykew, eggimuwen ney ke nekey ka igkeupii nu. Piru kene key eg-alam te Hari, sikan naa, himuwa nu ka minsan nekey ne insuman-suman nu ne eleg ne eggimuwen.”

6Purisu migpeuyan si Hihu te igkarangeb ne sulat ne miggenendue, “Emun ke eglapig kew iya keddi, wey andam ne egtuman keddiey, tamperi niyu te me ulu ka me kabuhalan ni Ahab wey uyana niyu kayi te keddi te Hisril kaaselem te iling ded kayi ne uras.”

Ne kuntee, intanggu e te me pangulu te siyudad te Samarya seeye se pitu ne pulu (70) ne me kabuhalan ni Ahab.

7Te narawat e te me talagmandu ka sulat ni Hihu, migpangimatayan dan e ka pitu ne pulu (70) ne kabuhalan ni Ahab wey intahu dan te me basket ka me ulu ran wey impeuyan dan e diye ki Hihu diye te Hisril.

8Te pegginguma te suluhuanen ne insuhu, ingguhuran din e si Hihu te miggungume e ka mig-uyan te me ulu te me kabuhalan ni Ahab. Ne migsuhu e sikandin ne migkahi, “Tambua niyu te daruwa ne baad ka me ulu diye te gumawan te siyudad taman te egkapawaan.” ⁹ Te pegkapawe, miglihawang e si Hihu diye te gumawan te siyudad wey migkahiyan din e ka me etew ne diye te seeye ne timpu, “Ware sale niyu. Sikeddiey ka miggimatey ki Hiram, piru hentew-a ka migpeyimatey te me seini? ¹⁰ Migpamalehet seini te natuman e ka ingkahi te Magbebaye ne Manama meytenged te kabuhalan ni Ahab. Impanengneng din sika pinaahi ki Ilisyu ne prupita rin.” ¹¹ Purisu impangimatayan ni Hihu ka langun ne nasame ne kabuhalan ni Ahab diye te Hisril. Lagkes ka me alukuy rin, me upisyal rin wey ka me talagpanubad din.

Impangimatayan ka me karumaan ni Ahasiyas

12Nataman, miggendiyad si Hihu te Samarya. Te egpatiralan e sikandin, nekeuma sikandin diye te inged ne egngaranan te himelayanan te me talagta-

meng te karniru, ¹³ nasinug-ung din ka me karumaan te Hari te Huda ne si Ahasiyas, wey mig-insaan din sikandan, “Hentew kew a?”

N e migtabak sikandan, “Me karumaan key ni Hari Ahasiyas, migpanupang key te pegleuy te me pamilya te Hari wey te Rayna ne si Hisibil.”

14Ne insuhu ni Hihu ka me etew rin te migkahi, “Uyana niyu sikandan; kene niyu pa himatayi!” Ne in-uyan dan en iya sikandan wey diye dan e himatayi te dakel ne belun diye te Bit-Ikid. Hep-at ne pulu wey daruwa (42) sikandan langun wey warad iya nasame minsan sabeka kandan.

Impangimatayan ka langun ne karumaan ni Ahab

15Te mig-awe e dutu si Hihu, nasinug-ung din si Hunadab ne anak ni Rikab. In-elit-elit ni Hihu sikandin wey mig-insaan, “Melehet ded ka peglapig nu keddi iling te peglapig ku keykew?”

N e migtabak si Hunadab, “Uya.”

M igkahi si Hihu, “Emun ke iling due, egpalamanuwey ki.” Purisu intinawe e ni Hihu si Hunadab wey impeuntud din e te karwahi rin. ¹⁶ Ne migkahi sikandin, “Duma ka keddi eyew egkakita nu ke mamenu a kapahetpet ka egikul te Magbebaye ne Manama.” Sikan naa ka migparumeey e sikandan ka egpeendiye te Samarya. ¹⁷ Te pegginguma ran diye te Samarya, migpangimatayan e ni Hihu ka langun ne karumaan ni Ahab wey warad iya nasame ne minsan sabeka kandan. Natuman iya ka ingkahi te Magbebaye ne Manama pinaahi ki prupita Ilisyu. ¹⁸ Ne impeumew ni Hihu ka langun ne me etew diye te Samarya wey migkahian, “Kene pad ne eleg ka pegsimba ni Ahab ki Baal, piru sikeddi, eg-ay-ayaran ku mule te egsimba si Baal. ¹⁹ Purisu umawa niyu ka langun ne me prupita ni Baal, ka langun ne egsimba kandin wey ka langun ne me talagpanubad din. Ne ware minsan sabeka ne egkahaat su eghalad a te dakel ne halad diye ki Baal. Ne eggimatayan ku ka kene eggendini.” Kunaleg te ig-akal bes de seini ni Hihu su eyew egkeyimatayan din ka langun ne egsimba ki Baal. ²⁰ Sikan naa, migsuhu si Hihu ne migkahi, “Eglibulung ki eyew te pegsimba ki Baal!” Purisu impanengneng dan en iya seini. ²¹ Ne impataha ni Hihu ka langun ne etew te Israil. Ne nangendiye ka langun ne egsimba ki Baal, wey ware nasame. Ne migseled sikandin diye te timplu ni Baal wey nakapenu de iya sikandan te timplu. ²² Ne migkahian ni Hihu ka talagbantey te me kumbale, “Uyana niyu kayi ka langun ne kumbale te egsimba ki Baal.” Purisu, impalihawang dan e ka me kumbale wey impamehey ran e diye te me etew. ²³ Ne miggendiyad e ensi Hihu duma ki Hunadab diye te timplu ni Baal wey migkahian din ka me etew ne egsimba diye, “Ay-ayari niyu te egpitew ne ware egpakasewug kaniyu ne egsimba te Magbebaye ne Manama, keilangan ne sikaniyu re iya se egsimba ki Baal.” ²⁴ Purisu migseled e sikandan diye te timplu eyew egpanubad te egtutungen wey te duma pad ne me halad.

Ne taheed te migseled si Hihu diye te timplu eyew te pegtutung te igpanubad din, impabantayan din te walu ne pulu (80) ne me sundalu ka lihawangan te timplu wey impanpanayan din te migkahi, "Himatayi niyu sikandan langun, ne emun ke due egtuhut ne egpakapallahuy ka minsan sabeka re kandan, eggimatayan sikandin subal te egpakapallahuy."

25Te nakapenga re iya si Hihu ka migtutung te igpanubad din, ingkahiyen din e ka me talagbantey wey me upisyal rin, "Seled kew e wey himatayi niyud sikandan langun, kene niyu tuhuti ne due egpakalihawang ne minsan sabeka kandan!" Ne impangimatayan dan e ka me etew ne migsimba ki Baal pinaahi te me kampilan dan, wey indegpak dan e ka me lawa te me minatey diye te lihawangan. Ne henduen pad migseled sikandan diye te sinabeng te timplu ni Baal. ²⁶ Ne impalihawang dan e ka me matulus ne sungkaleg ne diye te seled te timplu ni Baal wey insilaban dan e. ²⁷ Te sika ne paahi nareetan dan ka sungkaleg ni Baal wey ka timplu ni Baal wey inggimu ran e seini ne liyuan taman kuntee.

28Iling due ne paahi ka pegpeengked ni Hihu te pegsimba ki Baal diye te Israil. ²⁹ Piru mig-ilingan ded ni Hihu ka mareet ne hinimuwan ni Hirubuwam ne anak ni Nibat, ne migsimba te bulawan ne baka diye te Bitil wey Dan. Sika ka egpuunan ne nakasale ka matig-Israil. ³⁰ Ne ingkahiyen te Magbebaye si Hihu, "Meupiya ka inggimu nu kayi te tangkaan ku ne impangimatayan nu ka me kabuhalan ni Ahab su sika ka igkeupii ku. Puun due, eghari te Israil ka kabuhalan nu taman te igkeep-at ne kabuhalan nu." ³¹ Piru ware mig-ayad-ayad si Hihu te pegtuman te langun ne balaud te Magbebaye, ne Manama te Israil tenged su mig-ilingan din ka hinimuwan ni Hirubuwam ne iyan egpuunan ne nakasale ka me matig-Israil.

Ka pegkapatey ni Hihu

32Te seeye ne timpu, imbunsuran e te Magbebaye ne Manama te egsalin ka kaluahan te inged te Israil. Natalu ni Hari Hasail ne Hari te Sirya ka langun ne inged ne sakup te Israil ³³ ne diye dapit te igsile te Weyig ne Hurdan. Lagkes ka langun ne tane te kabuhalan ni Gad, ni Rubin, wey ka diye dapit te igsile te tane te kabuhalan ni Manasis, puun te Aruwir ne marani te weyig ne Arnun taman te inged ne Gilyad wey Basan.

34Ne ka langun ne neyitabu te peghari ni Hihu wey te karesen din, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Israil. ³⁵ Ne migpatey si Hihu ne diye ilebeng te Samarya, wey si Huwakas ne anak din ka neyimu ne Hari subal kandin. ³⁶ Migginguma te daruwa ne pulu wey walu (28) ne leg-un ka peghari ni Hihu diye te Israil.

Si Ataliya ne rayna te Huda

(2 Kru. 22:10-23:15)

11Te pegkanengnengi te iney ni Ahasiyas ne si Ataliya te napatey e ka anak din, inggule din e ka langun ne pamilya te Hari. ² Piru migweil-weil si Hihusaba, ka anak ne malitan ni Hari Hiram—intakew rin si Huwas ne anak ni Ahasiyas, puun te diye te дума pad ne me anak te Hari ne egpangimatayan. Ne inggeles e ni Hihusaba si Huwas diye te sinabeng te timplu дума te suluhuanen ne talagtangu kandin, purisu ware sikandin nakalagkes ni Ataliya te eggimatey. Atebey ni Ahasiyas si Hihusaba. ³ Ne inggeles dan si Huwas taman te hen-em ne leg-un diye te timplu te Manama, taheed te si Ataliya ka migmandu isip rayna te intiru ne Huda.

4Te igkapitu ne leg-un te peggeles ki Huwas, impeumew ni Hihuyada ne Labew ne Talagpanubad ka me talagbantey te Hari wey ka me talagbantey te palasyu ne egpeendiyeen te timplu te Magbebaye. Ne impanengneng din sikandan te planu rin wey impasaad, nataman impakita rin e si Huwas ne anak te Hari. ⁵ Ne ingkahiyas e sikandan ni Hihuyada, “Seini naa himuwa niyu: ka sabeka te tatelu ne punduk ne egbantey te Aldew te Peggimeley, iyan egbantey te palasyu. ⁶ Ne ka igkarangeb ne punduk ka egbantey te gumawan te Sur, wey ka igkatelu ne punduk ka egbantey diye te gumawan te palasyu eyew egbulig te seeye se дума ne migbantey dutu. ⁷ Ne ka daruwa pad man-e ne punduk te me talagbantey ne ware himu te Aldew te Peggimeley, iyan egbantey diye te timplu te Magbebaye ⁸ eyew te pegbantey te Hari minsan hendei sikandin eggendiye. Keilangan ne andam layun ka me panganiban niyu. Himatayi niyu ka minsan hentew ne egdani-rani kaniyu.”

9Ne intuman te me upisyal ka langun ne imbanasal ni Hihuyada ne talagpanubad. Ne inilibulung dan e ka me etew ran ne ware himu te Aldew te Peggimeley дума te seeye se migbunsud e migrabahu wey miggendiyad e te ki Hihuyada. ¹⁰ Ne impamehey rin e diye te me upisyal te ginatus ne me sundalu ka me deldeg wey me kalasag ne ki Hari Dabid dengan ne intines diye te timplu te Manama. ¹¹ Ne migmanasindeg e ka me talagbantey ne nakaandam se me panganiban eyew te pegbantey te Hari. Migmanasindeg sikandan puun te igkakawanan ne balabahan taman te igkahibang ne balabahan ne miglingut te timplu wey altar. ¹² Ne impalihawang e ni Hihuyada si Huwas ne anak te Hari. Ne in-itisian din e te lana ka ulu rin wey ingkurunaan wey imbehayan din e degma te insulat ne me balaud te pegkahari wey impanengneng dan e ne Hari. Ne migpamalapak e ka me etew wey migpanguleyi ka egbantug te Hari.

13Te pegkarineg ni Ataliya te kahulub te me talagbantey wey te me etew, miggendiye sikandin te timplu te Magbebaye ne Manama. ¹⁴ Te pegginguma rin diye, nakita rin e ka Hari ne migsasindeg diye te lenged te sungkaleg ne egsasindehan te me Hari eyew egpakakita ka langun kandin sumale te nabatasan. Ne nakita rin ne inlingutan ka Hari te me kumandir wey me talagparahing te trumpita. Ne miggale-gale wey migparahing te me trumpita ka keet-etawan te intiru ne Huda. Te pegkakita ni Ataliya dutu, inggisi din e ka

insaluub din wey migpanguleyi ne migkahi, “Me akalen! Me akalen!” ¹⁵ Ne insuhu ni Hihuyada ne talagpanubad ka me pangulu te me sundalu te migkahi, “Ipalihawang niyu si Ataliya te timplu wey uyana niyu diye te me sundalu ne migbantey diye te lihawangan. Himatayi niyu sikandin diye wey kene ne kayi te seled te timplu te Magbebaye. Ne ilagkes niyu te eggimatey ka minsan hentew ne egpangabang kandin.” ¹⁶ Purisu indakep dan e si Ataliya wey in-uyan dan e diye te gumawan ne egbayaan te me kudde ne egseled te lama te palasyu te Hari, wey diye dan himatayi sikandin.

Ka me kasabutan ne inggimu ni Hihuyada
(2 Kru. 23:16-21)

17Ne miggimu si Hihuyada te kasabutan duma te keet-etawan wey te Hari ne egpamakey sikandan te Magbebaye ne Manama isip me keet-etawan din, wey keilangan ne egmatinumanen ka Hari wey ka keet-etawan te tagse sabeka. ¹⁸ Ne miggendiye ka langun ne etew te timplu ni Baal wey ingguhuh dan e seini. Inlupet dan ka me altar, ka me larawan din, wey inggimatayan dan ka talagpanubad ni Baal ne si Matan diye te tangkaan te me altar. Ne impabantayan e ni Hihuyada te me talagtameng ka timplu te Magbebaye ne Manama. ¹⁹ Ne inilibulung din ka langun ne pangulu te ginatus ne me sundalu, ka me talagbantey, wey ka langun ne me etew. Ne indulung dan e ka Hari puun te timplu taman te palasyu. Diye sikandan migbaye te gumawan te me talagbantey peendiye te baley te Hari. Ne migpinnuu e ka Hari te trunu rin. ²⁰ Purisu miggale-gale ka langun ne keet-etawan te Huda su warad ma samuk te siyudad te neyimatayan e si Ataliya diye te palasyu te Hari.

21Pitu pad ka idad ni Huwas te neyimu sikandin ne Hari te Huda, te igkapitu ne leg-un te peghari ni Hihu te Israil. Ne mighari si Huwas diye te Hirusalim te hep-at ne pulu (40) ne leg-un. Si Sibiya ne matig-Birsiba ka iney rin.

Ka peghari ni Huwas te Huda
(2 Kru. 23:16-23)

12Te igkapitu ne leg-un te peghari ni Hihu te Israil, migbunsud e mighari si Huwas te Huda. Mighari sikandin diye te Hirusalim te hep-at ne pulu (40) ne leg-un. Si Sibya ka ngaran te iney rin ne matig-Birsiba. ² Meupiya ka hinimuwan ni Huwas diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama te langun ne timpu, su impanulu ma sikandin ni Hihuyada. ³ Piru ware naawe ka me panubaran diye te me bubungan, wey migpabulus ded migmanubad ka me etew wey migmanutung te me insinsu diye.

4Ne migkahayan ni Huwas ka me talagpanubad, “Ka langun ne pelata, wey ka buhis, lagkes ka halad ne egpuun te geyinawa te tagse sabeka ne etew, eg-uyanen diye te baley te Magbebaye. ⁵ Keilangan ne eglimuren seini te me talagpanubad, su eyew egkahamit te minsan nekey ne keilangan ne eg-ay-ayaran diye te timplu te Magbebaye ne Manama.”

6Piru migginguma re due te daruwa ne pulu wey tatelu (23) ne leg-un ka pegmandu ni Hari Huwas, warad iya minsan sabeka ne baad te timplu ne naay-ayaran. ⁷ Purisu impeumew ni Huwas si Hihuyada ne talagpanubad wey ka дума ne me talagpanubad wey ingkahiyana, “Mania te ware niyu paay-ayari ka timplu? Na, puun kuntee kene niyud gamita ka seleppi te kaniyu ne keilangan. Keilangan ne egkahamit sika te peg-ayad-ayad te timplu.” ⁸ Ne mig-uyun ka me talagpanubad ne kenad e ne sikandan ka egdawat te pelata, wey kenad ne sikandan ka impiyalan te peg-ayad-ayad te timplu.

9Ne migkuwa si Hihuyada te kehun wey inlungahan din ka suppe, wey intahu din seini diye te igkakawanan te panubaran diye te timplu te Magbebaye. Emun ke due egbehey te seleppi diye te timplu, ka me talagpanubad e ne migbantey te gumawan te timplu ka egtahu dutu diye te kehun. ¹⁰ Ne emun ke egkapenu e ka kehun, egseelen e te labew ne talagpanubad wey te sikritari te Hari ka seleppi wey igpanahu dan e te me puyungut. ¹¹ Egkataman, igbehey ran e ka pelata diye te me etew ne impiyalan te peg-ayad-ayad te timplu te Magbebaye. Ne duen dan e egkua ka igbayad te me panday wey te me trabahanti, ¹² te me masun, wey me talagperi te batu. Ne duen e degma egkua ka igbeli te me kayu, me sinapsapan ne batu ne egkeilanganen te peg-ayad-ayad te timplu, wey te дума pad ne galastuwan. ¹³ Piru ware sikandan miggamit te sika ne pelata eyew te peggimu te pelenggana ne pelata, te igpanempug te me pebilu te sulu, me yahung wey ke trumpita naa, wey ke дума pad iling te bulawan wey ke pelata naa. ¹⁴ Imbehey ran langun seini te seeye se eg-ayad-ayad te timplu te Magbebaye. ¹⁵ Ne ware dan e insa a ke immenu te eggastu ka me pelata te seeye se imbehayan dan te seleppi, tenged su egkasalihan ma sikandan. ¹⁶ Ka inhalad ne pelata para te sale ne ware tuyui, wey te sale ne intuyuan, warad e uyana diye te timplu su para seini te me talagpanubad.

17Te seeye ne timpu, inlusuran ni Hasail ne Hari te Sirya ka inged ne Gat wey naahew rin iya seini. Te pegkeimpus dutu, migpabulus e sikandin diye te Hirusalim eyew iyan din e man-e eglusuran. ¹⁸ Piru impanguwa ni Hari Huwas ka langun ne inhalad diye te Magbebaye te kaap-apuan din ne si Hihusapat, Hihuram, wey ni Ahasiyas ne me Hari dengan te Huda, lagkes ka me dasag din mismu, wey ka langun ne bulawan ne diye nakatahu te timplu wey te palasyu wey imbehey rin e diye te ki Hasail. Purisu warad e migpabulus miglusud si Hasail diye te Hirusalim.

19Ka дума pad ne himu ni Huwas, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Huda.

20Te katammanan, implanuwan si Huwas te mareet te me upisyal rin, wey inggimatayan dan e sikandin diye te Bit-Milu, ka dalan peendiye te Sila. ²¹ Ensi Husakar ne anak ni Simit wey si Husabat ne anak ni Sumir ka miggimatey kandin. Ne diye dan sikandin ilebeng te Hirusalim дума te me kaap-apuan din. Ne si Amasiyas ne anak din ka migsubal kandin mighari.

Ka peghari ni Huwakas te Israil

13Te igkararuwa ne pulu wey tatelu (23) e ne leg-un te peghari ni Huwas ne anak ni Ahasiyas diye te Huda, migbunsud e degma mighari si Huwakas ne anak ni Hihu diye te Israil wey diye te Samarya ka ugpaan din te mighari. Ne mighari sikandin te sapulu wey pitu (17) ne leg-un diye te Samarya. ² Mareet ka hinimuwan ni Huwakas diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama, migilingan din ka mareet ne hinimuwan ni Hirubuwam ne anak ni Nibat ne iyan egpuunan ne nakasale ka me matig-Israil. ³ Purisu nabelu ka Magbebaye te me matig-Israil, ne puun due layun din e sikandan ipatalu ki Hasail ne Hari te Sirya wey nataman diyad e man-e te anak din ne si Bin-Hadad. ⁴ Ne migpeyid-uhid-u si Huwakas diye te Magbebaye wey imbulihan iya sikandan tenged su neyid-u ka Magbebaye kandan te imbaybayaran te Hari te Sirya. ⁵ Purisu impeuyanan te Magbebaye te talagluwas ka me matig-Israil, wey naluwas iya sikandan puun te matig-Sirya. Purisu migmalinawen e ka me matig-Israil iling te dengan. ⁶ Piru minsan pad due, migpabulus ded sikandan ka miggimu te sale iling te hinimuwan ni Hirubuwam ne iyan migpuunan ne nakasale ka me matig-Israil. Ne ware dan degma awaa ka sungkaleg ne larawan ni Asira diye te Samarya.

7Ne nasamaan naan de si Huwakas te lalimma ne pulu (50) ne sundalu ne migpangudde, sapulu ne karwahi wey sapulu ne libu (10,000) ne me sundalu ne miggipanew, su impangimatayan man e ka me duma ran te Hari te Sirya, wey indi-diekan de iling te alinepung.

8Ka duma ne neyitabu te peghari ni Huwakas, lagkes ka neyimu rin wey ka karesen din, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Israil. ⁹ Ne migpatey si Huwakas wey diye ilebeng te Samarya, ne si Hihuwas e ne anak din ka migsubal kandin mighari.

Ka peghari ni Hihuwas te Israil

10Te igkatatelu ne pulu wey pitu (37) ne leg-un te peghari ni Huwas diye te Huda, migbunsud e degma mighari si Hihuwas ne anak ni Huwakas diye te Samarya. Ne mighari sikandin te sapulu wey hen-em (16) ne leg-un. ¹¹ Piru mareet ded degma ka hinimuwan din diye te tangkaan te Magbebaye, migilingan din ka mareet ne hinimuwan ni Hirubuwam ne anak ni Nibat, ne iyan egpuunan ne nakasale ka me matig-Israil. ¹² Ka duma ne hinimuwan ni Hihuwas, lagkes ka neyimu rin wey ka karesen din te pegpakig-ehet ki Amasiyas ne Hari te Huda, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Israil. ¹³ Te pegpatey ni Hihuwas, si Hirubuwam e ⁴ ne anak din ka migsubal kandin mighari. Ne diye sikandin ilebeng te Samarya, diye te inlebengan te duma ne me Hari te Israil.

Ka pegpatey ni Ilisyu

---

⁴ + 13:13 Igarangeb seini ne Hirubuwam.

14Sabeka ne aldew te ware pad migpatey si Hihuwas, migderalu si Ilisyu te mangune-kune. Ne miggendiye si Hihuwas ka egleuy kandin. Migsinehew sikandin ne migkahi, “Ahalen! Ahalen! Nekey naan e ka egkeyimu te egmangudde wey te egmanguntud te karwahi te Israil ke ware kad?”

15Ne migkahiyen sikandin ni Ilisyu, “Kua nu ka piet nu wey tunud.” Purisu ingkuwa rin e degma seini. ¹⁶ Ne migkahi si Ilisyu, “Bengata nu ka piet.” Purisu imbengat din e ka piet. Ne intel-eban e ni Ilisyu te belad din ka belad te Hari. ¹⁷ Ne migkahi e sikandin, “Lukati nu ka bintana ne dapit te igsile”, wey inlukatan din e degma seini. Ne impapane e ni Ilisyu ka tunud ni Hari Hihuwas wey migkahiyen e man-e sikandin ni Ilisyu, “Sika ne pane ka palinneu ne egpakapanalu ka te me matig-Sirya, egdereetan nu iya ka me matig-Sirya diye te Apik.” ¹⁸ Migkahi pad man-e si Ilisyu, “Kuwa ke pa te lein ne me tunud wey ilampes nu te tane,” wey ingkuwa rin e seini wey inlampes din e diye te tane te katatelu, wey migpeeneng-eneng e sikandin. ¹⁹ Piru nabelu si Ilisyu wey ingkahiyen din ka Hari, “Kalalimma wey ke keen-em nu perem ilampes, su eyew egkatalu nud iya ne malehet ka Sirya. Na kuntee, katatelu nu re iya degma egkatalu sikandan.”

20Nataman migpatey e si Ilisyu wey inlelebeng dan e sikandin.

Ne ka me matig-Muwab, nabatasan dan ne eglusud te Israil te pegbunsud te leg-un. ²¹ Sabeka ne timpu, miglelebeng ka me matig-Israil te sabeka ne lukes. Ne sahuwune ne nakakita sikandan te me etew ne eglusud. Ne sikan de, ingkaregpak dan e ka minatey diye te inlebengan ki Ilisyu. Saliyet de iya te nakaragket ka lawa te minatey diye te tul-an ni Ilisyu, neuyag e ka minatey wey migsasindeg e.

Ka pegpahiggireey te Israil wey Sirya

22Ne imbaybayaran ni Hasail ne Hari te Sirya ka me matig-Israil te langun ne timpu te peghari ni Huwakas. ²³ Piru neyid-u ka Magbebaye ne Manama kandan, wey imbulihan din ded sikandan tenged te kasabutan din engki Abraham, Isaak, wey Hakub. Ne puun due, ware din dereeti wey balahara ka keet-etawan din.

24Ne migpatey e si Hasail ne Hari te Sirya, wey si Bin-Hadad e ne anak din ka migsubal kandin mighari. ²⁵ Natalu ni Hihuwas ka Sirya te katatelu, wey naawi din ded diye ki Bin-Hadad ka me siyudad te Israil ne naahew te amey rin ne si Hasail puun te amey rin ne si Huwakas.

Ka peghari ni Amasiyas te Huda

(2 Kru. 25:1-24)

14Te igkarangeb ne leg-un te peghari ni Hihuwas ne anak te Hari te Israil ne si Huwakas, neyimu e degma ne Hari te Huda si Amasiyas ne anak ni Huwas. ² Daruwa ne pulu wey lalimma (25) ka idad ni Amasiyas te neyimu sikandin ne Hari, wey mighari sikandin diye te Hirusalim te daruwa ne pulu wey siyam (29) ne leg-un. Si Hihu-Adan ne matig-Hirusalim ka iney rin. ³ Meupiya ka hinimuwan ni Amasiyas diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama, piru kene amana ne iling keupiya te hinimuwan te kaap-apuan din ne si Dabid. Su in-ikul rin ma ka langun ne hinimuwan te amey rin ne si Huwas. ⁴ Ne ware naawe ka me panubaran diye te me bubungan, wey migpabulus ded migmanubad ka me etew wey migmanutung te insinsu diye.

5Te migmaresen e ka peghari din, impeyimatayan din e ka me upisyal rin ne miggimatey te amey rin ne Hari. ⁶ Piru ware din mule ilagkes te eggimatey ka me anak dan, su sumale te nakahi diye te sinulat ni Muwisis ne balaud te Magbebaye ne Manama, “Keilangan ne kene eggimatayan ka amey tenged te sale te anak din, wey keilangan ne kene degma eggimatayan ka anak tenged te sale te amey rin. Egpatey re ka etew tenged te sale din mismu.”

7Ne nekeyimatey si Amasiyas te sapulu ne libu (10,000) ne sundalu ne me matig-Idum diye te bangalug ne enggaran te Asin, wey naahew ran iya ka Sila ne migngaran dan e seini te Huktiil. Ne seinid en iya ka ngaran te inged taman kuntee.

8Sabeka ne aldew, migsuhu si Amasiyas te me suluhuanen ne egpeendiy- een te Hari te Israil ne si Hihuwas ne anak ni Huwakas ne anak ni Hihu te pegkahi, “Hendini ka su egpahireey ki.” ⁹ Ne migtabak si Huwas ne Hari te Israil pinaahi te seini ne pangguhuren, “Due sapinit diye te Libanun ne migkahi diye te kayu ne sidar, ‘Ipaasawa nu mule ka anak nu ne malitan te anak ku.’ Piru due miglihad ne mahintalunan ne mananap wey indi-diekan din e ka sap- init. ¹⁰ Migpaambug kad ubag Amasiyas su natalu nu ma ka me matig-Idum. Eleg e perem sika su migpanalu kad ma. Uugpe kad mule te baley nu. Mania te egpamitew ka te gubut ne iyan egpakarereet keykew wey te keet-etawan te Huda?”

11Piru ware migpammineg si Amasiyas. Purisu inlusuran ni Hihuwas ne Hari te Israil si Amasiyas wey migpahiggireey sikandan diye te Bit-Simis ne sakup te Huda. ¹² Ne natalu te Israil ka Huda wey migpamallahuy e ka me sundalu te Huda wey migpanguli e diye te me ugpaan dan. ¹³ Ne narakep ni Hari Hihuwas si Hari Amasiyas diye te Bit-Simis. Ne miggendiyad si Huwas te Hirusalim wey impangguh din e ka matikang wey makepal ne batu ne alad; puun te Gumawan ni Ipraim taman te Gumawan te Pikungan, me sabeka ne gatus wey walu ne pulu (180) ne mitrus se kariyuan puun te Gumawan ni Ipraim. ¹⁴ Ne impanguwa rin e ka langun ne bulawan, pelata, wey ka me kasangkapan ne nakita rin diye te timplu te Manama. Impanguwa rin degma

ka me karatuan te Hari ne diye te palasyu, lagkes ka nenaddakep ne me etew wey impanguyan din e diye te Samarya.

15Ka дума ne hinimuwan ni Hihuwas lagkes ka pegpanalu rin te timpu ne migpakig-ehet sikandin ki Amasiyas ne Hari te Huda, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Israil. ¹⁶ Te pegpatey ni Hihuwas, diye ded sikandin ilebeng te Samarya, diye te lebenganan te me Hari te Israil, wey si Hirubuwam e ⁵ ne anak din ka migsulbal kandin mighari.

Ka pegkapatay ni Amasiyas ne Hari te Huda
(2 Kru. 25:25-28)

17Neuyag pad si Amasiyas ne anak ni Huwas ne Hari te Huda te sapulu wey lalimma (15) ne leg-un puun te pegpatey ni Hari Huwas ne anak ni Huwas ne Hari te Israil. ¹⁸ Ne ka дума pad ne guhuren meytenged te peghari ni Amasiyas, nasulat diye te Sulatanan te me Guhuren te me Hari te Huda.

19Ne due me etew te Hirusalim ne migplanu ne eggimatey ki Amasiyas. Purisu migpallahuy sikandin puun te Hirusalim peendiye te siyudad te Lakis. Piru impatalukunan sikandin te me kuntere din wey impeyimatayan diye. ²⁰ Ne indulan dan e te kudde ka lawa rin wey in-uyan diye te Hirusalim wey in-lebeng dan e sikandin diye te inlebengan te me kaap-apuan din diye te siyudad ni Dabid. ²¹ Ne migweil-weil ka keet-etawan te Huda wey impasubal ran e ipahari ka anak din ne si Usiyas ne sapulu wey hen-em (16) pad se idad. ²² Sikandin ka mig-ayad-ayad te siyudad te Ilat ne naawi din eyew egkasakup ded man-e te Huda te migpatey e ka amey rin.

Ka peghari te Israil te lein ne Hirubuwam

23Te igkasapulu wey lalimma (15) ne leg-un te peghari ni Amasiyas diye te Huda, mighari e degma si Hirubuwam ⁶ diye te Israil, diye te Samarya. Mighari si Hirubuwam seled te hep-at ne pulu wey sabeka (41) ne leg-un. ²⁴ Mareet ka hinimuwan din diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama, su mig-ilingan din ka langun ne mareet ne hinimuwan ni Hirubuwam ne anak ni Nibat, ne iyan migpuunan ne nakasale ka Israil. ²⁵ Ne si Hirubuwam ka nakaawi te me inged te Israil ne naahew dengan su eyew ka eletanan te Israil egpekeuma red man-e diye te Hamat taman te namatey ne dahat. Su sika ka saad te Magbebaye, ka Manama te Israil ne impalalag din te suluhuanen din ne si Hunas ne anak ni Amitay ne matig-Gat-Hipir. ²⁶ Ne nakita te Magbebaye ne nabay-bayaran amana ka matig-Israil. Ware nakasangi kandan ne ware nabaybayari, minsan ke uripen ma wey se kene, wey ware egpakabulig kandan. ²⁷ Piru kene ne planu te Magbebaye ne egguleen ka me matig-Israil taman te warad

⁵ + 14:16 Igarangeb seini ne Hirubuwam.

⁶ + 14:23 Lein degma seini ne Hirubuwam.